O'ZBEKISTON

Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan ☼ 2001 yil 16 noyabr ☼ juma ☼ № 45 (332) ☼ sotuvda erkin narxda

● Мен Конституцияни болалар боғчасидан бошлаб ўргатишни, мактабларда дарслик тариқасида ўқитишни, олий ўқув юртларида махсус бир дарс сифатида ўрганишни бугун барча мутасадди раҳбар ва ташкилотларимизга топшириқ тариқасида айтмоқчиман.

Токи униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз Конституциянинг маъно-мазмунини, у халқимизнинг истиқлол йилларида эришган улкан тарихий ютуғи эканини теран англаб етсин.

Токи Конституция биз учун нафақат муҳим ҳаётий қўлланма, балки ғурур-ифтихор, керак бўлса, шу заминда истиқомат қилаётган, миллати, тили, динидан қатъий назар, барча инсонлар учун мустаҳкам бир ҳимоя эканини ҳис этиб яшасин.

Мен Конституцияга нисбатан «ҳимоя» сўзини бекорга ишлатмадим. Конституциямиз қонун олдида ҳамманинг тенглигини таъминлайдиган, ҳар бир инсоннинг ўз фикрини эмин-эркин ифода қилишида, ўз ҳақ-ҳуқуқларини талаб этишида, бурч ва масъулиятларини бажаришида бамисоли қалқон бўлиб хизмат қилиши керак.

Ислом КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИГА РАСМИЙ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоевнинг таклифига биноан шу йил 16-17 ноябр кунлари расмий ташриф билан Қозоғистонда бўлади.

Ташриф чоғида икки томонлама муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва истиқболларига оид ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар муҳокама этилиши, шунингдек, қатор икки томонлама ҳужжатлар имзоланиши режалаштирилмоқда.

Расмий ташриф арафасида

ҲАМКОРЛИК ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Қозоғистон — Ўзбекистоннинг азалий қўшниси. Бу мамлакатнинг саховатли халқи ҳамиша биз билан елкадош бўлиб келган. Ўтмишнинг оғу қора кунларини икки мамлакат халқи ёнма-ён бошдан кечирган. Истиқлол замонида ҳам азалий биродарлик муносабатлари ўзаро тенглик ва манфаатдорлик асосида фақат мустаҳкамланиш томон интилмоқда.

Тарих, тил, дин битталиги, маданият ва урф-одатлар муштараклиги ўзбек ва қозоқ халқлари ўртасидаги муносабатларда ўзининг аниқ аксини топган. Ўзбекнинг улкан адиблари қозоқнинг йирик оқинлари билан қалин дўстлик ришталари ни боғлаган. Олимларимиз олимлар билан, буёғини сўрасангиз, деҳқонларимиз деҳқонлар билан бирга-бирга ишлаган. Айни кунларда ишбилармонларимизу тужжорларимиз ҳам ҳамкорликни кенгайтирмоқда. Албатта, икки мамлакат Президентларининг ўзаро муносабати ҳам юксак даражада ривожланган. Шу омиллар боис, Ўзбекистон билан Қозоғистоннинг кўпгина дунёвий ва минтақавий масалаларга муносабати билан бир-бирига жуда яқин.

Икки мамлакат ўртасида давлат раҳбарлари, ҳукумат вакиллари, ишбилармонлар, маданият арбоблари, спортчилар, кўплаб бошқа соҳалар вакилларининг мунтазам борди-келдилари кенг йўлга қўйилган. Сиёсий-иқтисодий муносабатлар яхши равнақ топгани боис долзарб масалаларга дарҳол эътибор қаратилади ва тегишли қарорлар қабул қилинади. Ўтган йили чегара хизматлари ва ташқи сиёсат маҳкамалари ўртасида ҳамкорлик ва фаолиятни ўзаро мувофиқлаштириш ҳақида ҳужжат қабул қилинди. Хавфсизлик масаласи кун тартибидаги энг долзарб муаммога айланган ҳозирги шароитда бу ҳужжатларнинг аҳамияти ҳақида сўзлаш ортиқча.

Ўтган йили Қозоғистон раҳбари амалий ташриф билан Тошкентга келганида, икки давлат Президентлари Қўшма баёнот қабул қилиб, мамлакатларимиз халқаро терроризм, диний ва сиёсий экстремизм, наркотик моддалар ва қурол-яроғ контрабандаси ҳамда уюшган жиноятчиликка қарши кураш борасида ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашини билдирди. Шу тариқа гўёки Ўзбекистон билан Қозоғистон ўртасида чегарани белгилаш борасида жиддий муаммолар юзага келаётгани ҳақидаги асоссиз миш-мишларга барҳам берилди.

Икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатлар йилдан йилга ривожланиб бормоқда. Савдо-иқтисодий алоқалар асосини «Ягона иқтисодий макон тузиш тўғрисидаги шартнома» ҳамда «Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Қозоғистон Республикаси ҳукумати ўртасида эркин савдо тўғрисидаги битим»га асосланади ва иқтисодий соҳага оид ўндан ортиқ ҳужжат билан мувофиқлаштирилиб боради.

1997 йилда асос солинган икки томонлама иқтисодий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро комиссия мунтазам равишда мажлис ўтказиб, йиғилиб қолган масалаларни ҳал қилиб келади. Комиссиянинг сўнгги мажлиси шу йил 12 ноябр куни Остонада бўлиб ўтди. Унда савдо-иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш имкониятларини кенгайтириш, божхона, ўзаро тўловлар, транспорт ва коммуникацияга оид масалалар муҳокама қилиниб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ўзбекистон билан Қозоғистон ўртасидаги ўзаро товар айирбошлаш ҳажми 2000 йилда 316,3 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бу кўрсаткич 1999 йилдагидан 15 фоиз юқоридир. Жорий йилнинг тўққиз ойида эса ўзаро савдо ҳажми 204,3 миллион долларни ташкил этди. Мутахассислар йил охирига бориб, у қарийб икки баробар ошишини башорат қилмоқда.

Мамлакатимизда қозоғистонлик ишбилармонлар сармояси иштирокида ташкил этилган 47 корхона мавжуд. Уларнинг қирққа яқини қўшма маблағлар, қолганлари эса тўлалигича Қозоғистон сармояси билан ташкил топган. Шунингдек, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида Қозоғистондаги 9 фирманинг ваколатхонаси қайд қилинган. Улар орасида йўловчи ва юк ташиш, транспорт-экспедиторлик хизмати кўрсатиш билан шуғулланувчи «Эйр Казахстан», «Транссистема», «Трансойл» каби фирмалар, шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, дори-дармон ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи корхоналар бор.

Президент Ислом Каримовнинг 16 ноябр куни Қозоғистонга бошланадиган расмий сафари чоғида икки мамлакат ўртасида қатор қўшма ҳужжатлар қабул қилиниши режалаштирилди. Улар ўзаро муносабатларни янги поғонага олиб чиқади, деб ишонч билан айтиш мумкин. Негаки Ўзбекистон ва Қозоғистон раҳбарлари ҳамиша очиқ мулоқот юритиб, ўзларини қизиқтирган ҳар бир масалани атрофлича муҳокама қилиб, икки томон манфаатига бирдек мос келадиган қарорлар қабул қилган. Бу сафар ҳам ана шу хайрли анъана давом эттирилишига шубҳа йўқ.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

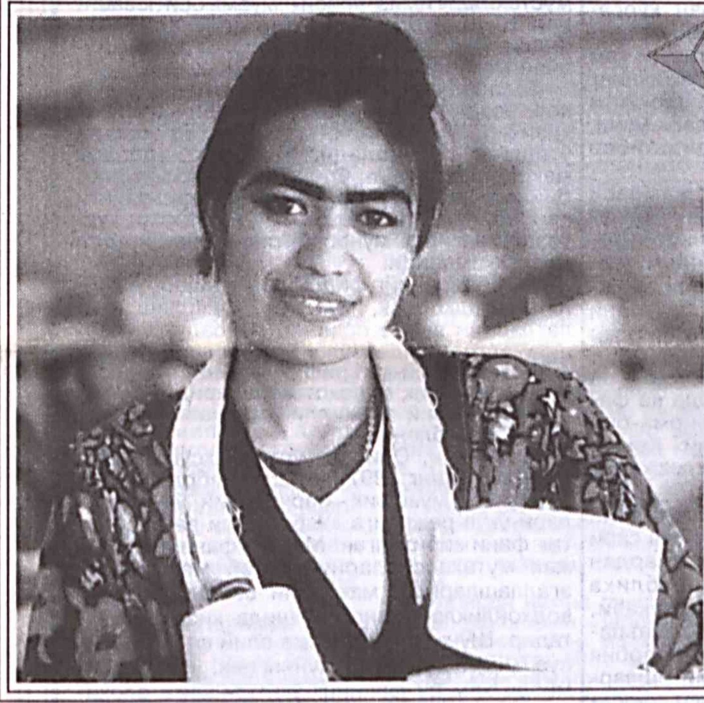

Бахтинисо Мавлонова Жалолқудуқ туманидаги Ерқишлоқ йигирув-тўқув фабрикасидаги ишчан аёлларнинг бири. Айни пайтда бу жамоада ҳамманинг унумли меҳнат қилиши учун барча шарт-шароитлар яратилган. Шу билан биргаликда фабрика қошида 400 ишчига мўлжалланган янги тикувчилик цехи ташкил қилинмоқда.

СУРАТДА: Бахтинисо Мавлонова иш пайтида.

Тоҳиржон ХАМРОКУЛОВ олган сурат.

Элликқалъа туманидаги «Элликқалъа» ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган кийим-кечаклардан харидорлар мамнун бўлмоқда. Бу ерда Ўзбекистон — Австрия — Бангладеш «Юнивер» фирмаси билан ҳамкорликда янги тикувчилик цехи ишга туширилди. 800 ишчига мўлжалланган бу иншоотда асосан маҳаллий ёшлар меҳнат қилишмоқда. Улар тайёрлаётган маҳсулотлар эса чет элникидан қолишмайди.

СУРАТДА: ҳиссадорлик жамиятининг янги тикувчилик цехида.

Рўзимат ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат.

БАХТИМИЗ АСОСИ

ҲАҚИДА ЁЗГАН ЭНГ ЯХШИ ИНШОЛАР

«Конституция-бахтимиз асоси» — Қашқадарё вилояти мактабларида ушбу мавзуда ўқувчиларнинг иншо, диктант ёзиш, расмлар чизиш ва фотоальбомлар тайёрлаш бўйича танлови шундай шиор остида ўтди.

Ушбу танловни ўтказиш ташаббускори вилоят халқ таълими бошқармаси, ўқитувчилар малакасини ошириш институти ва «Камолот» ёшлар жамғармаси бўлишди.

Танлов ҳайъати олдида катта ва мураккаб иш — тақдим этилган юз минглаб ижод намуналаридан мавзу моҳиятини тўла очиб берадиган энг яхшиларини танлаб олиш турарди.

Ниҳоят ғолиблар аниқланди. Қарши шаҳридаги болалар интернатининг 8-синф ўқувчиси Гулнигор Авазованинг ёзган иншоси энг яхши, деб топилди. Кўрик танловнинг энг ёш ғолиби, деган шарафга Косон туманидаги 2-мактаб ўқувчиси Моҳият Мавлонова сазовор бўлди.

Шаҳрисабз туманидаги ёш ижодкорлар уйи вакили Расул Хидиров ўз расмларида берилган мавзуни ҳаммадан кўра тўлиқ ва мукаммал адо этганлиги таъкидланди.

Ҳазратилло РЎЗИЕВ,
«Адолат» мухбири.

Муштарий илҳоми

ҚУЁШДЕК НУР БЕРГАН

Қуёшга қиёслаб Қомусимизни,
Адолат йўғрилган Қонунимизни,
Онамиз сингари қилажак эъзоз,
У билан этамиз юксак парвоз.

Бу Қомус туфайли ҳуқуқимиз кенг,
Барча эл-элатлар ҳар жабҳада тенг.
Истиқлол нуридан онгимиз гўзал,
Иқболга элтувчи тонгимиз гўзал.

Емоқдан, киймоқдан камчилик йўқ,
Фаровон турмушдан халқим кўнгли тўқ.
Мустақил тузумнинг мевасидир у,
Мантиқнинг жарангдор шевасидир у.

Қалбларга офтобдек нур берган Қонун
Яшаш завқи билан йўғрилган бутун.
Унда бор адолат, тинчлик ғояси,
У бахтли келажак пиллапояси.

Унинг халқчиллигин тан олган жаҳон,
Шиори бахтиёр яшашни инсон.
Бу Қонун бошимиз узра соябон,
Йўлимиз ёритар нур зиёсимон.

Таъминлаб виждон ва сўз эркинлигин,
Ҳуқуқ, дам олмоқ ҳам мумкинлигин.
Ойдин йўл очар у ҳалол меҳнатга,
Заҳматкаш лойиқ деб иззату ҳурматга.

Баҳраманд ҳаттоки ундан оналар,
Ҳамда гулгунчадек жажжи болалар.
Эркимиз қирраси ҳар четлаб чиқсам,
Юлдузлар сингари беҳисоб билсам.

Бу таъриф заррача муболағамас,
Бу сўзни ёлғонга шоир боғламас.
Бахту эркимизга асос бўлур у,
Истиқлол пештоқи узра йўлчи туғ.

Уни чин кўнгилдан шарафлаш жоиз,
Бахт қомуси дея таърифлаш жоиз.
Миннатдордир халқ юртбошимиздан,
Эмайлик нур Қомус-қуёшимиздан.

Соип МУҲАМЕДОВ.

«МЕДИЗ» ИСТИҚБОЛЛИ КОРХОНА

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Медиз» қўшма корхонасида бир марта қўлланиладиган шприцлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш юзасидан чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори тиббиёт саноатини янада ривожлантириш ва ички бозоримизни сифатли маҳсулотлар билан тўлдиришни кўзда тутади.

«Медиз» қўшма корхонаси муассислари таркибига янги чет эл инвестори — Германиянинг «Pharmaplan GmbH» фирмаси жалб этилди. Унинг қўйилма улуши 1,17 миллион еврони ташкил этади. «Медиз» қўшма корхонаси бир марта ишлатиладиган шприцларни ишлаб чиқарадиган технология ускуналарини етказиб бериш ва ўрнатиш учун янги шерик билан 7,81 миллион евро миқдорида битим тузди.

Вазирлар Маҳкамаси буни маълумот сифатида қабул қилиб белгиладики, мазкур битимни молиялаштириш қуйидаги тартибда амалга оширилади.

Битимнинг 15 фоизини ташкил этувчи 1,17 миллион евро «Pharmaplan GmbH» компаниясининг қўйилмаси ҳисобидан қўшма корхона ҳисобга тўланади.

6,64 миллион евро миқдоридаги қолган 85 фоиз маблағни «Гермес» экспорт-кредит агентлиги суғурта қопламаси остида чет эл банки маблағини қайта молиялаштириш йўли билан Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки кредит ҳисобидан молиялаштирилади.

Ўзбекистон Миллий банкига бир ой муддатда кредит битимини тузищ ва 0,5 фоиз маржани белгилаган ҳолда «Медиз» қўшма корхонасини кредит маблағларини қайта молиялашни таъминлаш топширилди.

«Медиз» қўшма корхонасига асосий қарзни фоизлар, йиғимлар ва ишлаб чиқариш ҳисобидан кредит битими шартларига мос равишда чет эл кредитига хизмат кўрсатиш бўйича бошқа ҳаражатларни узишни таъминлаш юклатилди. Кредит Ўзбекистон ҳукумати кафолати остида 6,5 йил муддатга «Bank Geqellqchaft Berlin» банки томонидан берилмоқда.

«Медиз» қўшма корхонаси ускуналарни келтириш, ўрнатиш ва мутахассислар ўқувини назорат қилишни уюштириш мажбуриятини ўз зиммасига олди. Лойиҳани амалга оширишга йўналтириладиган ҳаражатларни камайтириш ва завод маҳсулоти нархларини пасайтириш мақсадида «Медиз» импортдан олинадиган технологик ускуналар, техник ҳужжатлар, шунингдек бир марта ишлатиладиган шприцларни ишлаб чиқариш бўйича қўшимча қувватларни ўрнатиш ишлари бўйича божхона тўловларидан (бож бошқаруви йиғимларидан ташқари) озод этилади.

«Медиз» қўшма корхонаси «Тошкентга бақамти жойлашган. У Испаниянинг «Фабернитекс» фирмаси томонидан тўла-тўкис қурилиб, 1991 йилнинг 1 октябрида фойдаланишга топширилган. Уни барпо этишдан асосий мақсад, Ўзбекистон аҳолисини бир марталик шприцлар, инфузион ва трансинфузион тизимлар билан таъминлашдан иборат. Мазкур тиббиёт жиҳозлари юксак экспорт салоҳиятига эга бўлиб, корхона Марказий Осиёда ягона саналади. Айни пайтда қўшма корхона маҳсулотлари Россия, Қозоғистон ва Туркманистонга экспорт қилинаётир.

«Тибтехника» бирлашмаси бош директори Жамшид Алимовнинг «Туркистон-пресс» мухбирига айтишига кўра, келгусида корхона қуввати уч баробар ошади. Ҳозирги кунда корхона йилига 100 миллион дона шприцлар ва 10 миллион дона тизимлар ишлаб чиқариш қувватига эга. Лекин биргина Ўзбекистоннинг бир марталик шприцларга бўлган йиллик эҳтиёжи 350-400 миллион донани ташкил этади. Айнан шу сабабли заводни кенгайтириш дастурини ишлаб чиқдик, деб таъкидлади Ж. Алимов.

Таъкидлаш жоизки экологик нуқтаи-назардан «Медиз» қўшма корхонаси кам чиқитли ишлаб чиқариш тоифасига киради. Мутахассислар баҳосига кўра, атроф-муҳитга таъсири, шунингдек корхонани кенгайтириш лойиҳасининг иқтисодий-ижтимоий афзалликлари уни экологик нуқтаи назардан ўзини оқлайди, деб ҳисоблашга имкон беради.

Истеъмолчилар манфаати — қонун ҳимоясида

БОЖХОНАЧИНИНГ ҚЎЛИ УЗУН, ОЁҒИ ЧАҚҚОНМИ?

ёки контробанда ва товар-моддий бойликларнинг четга ташилишига қарши курашда божхона тўсиқлари кифоями?

Самарқанд вилоят давлат божхона бошқармаси ходимлари контробанда ва товар-моддий бойликларининг четга ноқонуний олиб кетилишига қарши мустаҳкам тўсиқ қўймоқдалар. Шу йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида кўрилган изчил чора-тадбирлар туфайли божхона постларида 71 миллиард сўмлик ғайриқонуний юклар тўхтатиб қолинди. Аксарият қисми мусодара қилинган ана шу юклар орасида буғдой, ун, ўсимлик ёғи, бензиндан тортиб четга пинҳона чиқариб сотишга мўлжалланган автомобиллар, тарихий санъат буюмлари ва ҳатто «марихуанна» топилди.

Бундай қонунбузарликлар божхоначилардан янада ҳушёр бўлишни, бурчга чуқур масъулият ва жавобгарлик билан ёндошишини талаб этади. Вилоят давлат божхона бошқармаси бошлиғи Содирхон Носиров ҳам контробандага қарши кураш мавсум талаб қилмайдиган иш ва уни фош этиш учун кечаю-кундуз қонун йўл қўйиб берадиган барча чораларни амалга ошираверамиз деди.

— Содирхон Холхўжаевич, божхона тўсиқларига чап бериб қимматли бойликларни четга олиб чиқишга уриниш обрў келтирмаслиги аниқ. Контробанда, айниқса наркотикларни ташиш билан шуғулланиш янада хавфли «машғулот». Қонун бу йўлга кирган шахсларни кечиролмаслиги аён. Бироқ божхоначилар терлаб ишлашларига, қонунбузарларни тобора кўпроқ «қармоқ»қа тушираётганликларига қарамай тўсиқлар қаршисидаги «таваккалчилар» сафи сийраклашмаяпти. Нега? Юк бўлса йўл очиқ, божхоначи биноға муҳтож, деган тасаввур сақланиб қолганлиги оқибатими бу?

— Маъзур тутасизу, лекин бугун божхоначини таъмагирликда айблаш учун ҳеч қандай асосимиз йўқ. Божхона нозирини «мен ўтиб кетавераман, сен кўзингни юмиб тур» деб ғайриқонуний ишларга, мансаб ваколатини суиистеъмол қилишга кўндириш ҳам ўша «таваккалчилар» ўйлаганчалик осон иш эмас. Сабаби, биринчидан, касб шарафи, ғурури деган тушунча бор. Унга доғ туширган ходим божхона хизмати билан бир умрга хайрлашади. Иккинчидан, ҳар битта божхоначининг кундалик фаолиятини назорат қилиб борадиган кишилар бор. Бундан ташқари чегара олди ҳудудларида хизмат ўтаётган ходимлар фаолиятидан кўз-қулоқ бўлиб туриш ҳамда товар-моддий бойликлар ташиб кетилиши ҳолатлари бўйича кенгроқ маълумотлар олиш мақсадида бошқарма бўлим ва пост бошлиқлари раҳбарлигида 12 та тезкор гуруҳ тузганмиз.

— Жавобингиз маъқул. Аммо халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгашининг сентябрь ойида бўлиб ўтган навбатдан ташқари сессиясида товар-моддий бойликларининг четга олиб кетилишига қарши божхона назоратини кучайтириш масаласи алоҳида тилга олинган эди. Шундан келиб чиққан ҳолда бугун қандай йўл тутилмоқда?

— Тўғри, вилоят сессияси кўпгина соҳалар қатори бизнинг ишимизга ҳам катта туртки берди. Божхона қонунларининг бузилишига қарши курашни ҳар қачонгидан кучайтирганмиз. Аввало кадрлар таркиби қайтадан кўриб чиқилди. Асосий постлар тажрибали, билимдон ходимлар ҳисобига мустаҳкамланди. «Жартепа» божхона пости раҳбари алмаштирилди.

Асосий эътибор қўшни Тожикистон Республикаси билан чегарадош ҳудудларни мустаҳкамлашга қаратилган. Чегара чизиғини кесиб ўтувчи айланма йўл ва сўқмоқлар яна бир бор текширилиб ўтиш мумкин бўлган жойлар маҳаллий ҳокимият вакиллари иштирокида қазилиб, сунъий тўсиқлар ўрнатилди. Чегара божхона постларига бошқарма аппарати ва ички постлар ҳисобидан 12 нафар қўшимча ходим жалб этилди. Ишимизнинг яна бир эътиборли жиҳати шундаки, чегараолди ҳудудларида назоратни мустаҳкамлаш учун ички ишлар бошқармаси чегара ва маҳалла посбонлари билан ҳамкорликни кучайтирганмиз.

— Демак кўрилган чора-тадбирлар ўз натижасини беряпти. Контрабанда ва ғайриқонуний юк эгаларининг сўнгги умидлари чипакка чиқаяпти...

— Албатта шундай. Рақамларга эътибор беринг: шу йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида четга ун олиб чиқишга уриниш бўйича 227 та ҳолат аниқланиб, 13,4 тонна, гуруч ташиб кетилишига оид 98 та ҳолат қайд этилиб, 5,6 тонна

(Давоми 2-бетда).

Асосий Қомусимизни ўрганамиз

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҲУҚУҚ МАДАНИЯТИ

Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни амалга оширилиши мустақиллик шарофатидир. Идеократик тоталитаризм ва синфий авторитаризм исканжасидан чиққандан сўнг Ўзбекистон Республикаси ўз йўлини танлаб олди. Бу, Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганидек, «ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига асосланган очиқ демократиқ давлат барпо этищдан иборат».

Хўш, Ўзбекистондаги сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, шу жумладан, ҳуқуқий ислоҳотларнинг ўзига хосликлари нималардан иборат? Бугунгача эришилган самаралардан қандай хулосалар чиқариш мумкин? Олдимизда яна қандай вазифалар турибди?

Ижтимоий сиёсий соҳада, энг муҳими, барқарорлик, тинчлик, миллатлараро тотувлик таъминланди. Халқнинг тарихий ва ҳаётий тажрибаларига, миллий ва маданий анъаналарига мос демократик тамойиллар қарор топмоқда, умуминсоний қадриятларнинг устуворлиги, тобора мустаҳкамланмоқда. Инсон қадр-қиммати, ҳақ-ҳуқуқлари ва эркинликлари мамлакатнинг Асосий қонуни ҳимоясига олинди.

Ҳокимиятни қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва судлов тармоқларига ажратиш асосида миллий давлатчиликнинг янги демократик ҳуқуқий асослари барпо этилди. Конституция қабул қилинди. Халқнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин ифода этишини таъминлашга қаратилган, қонуний мустаҳкамланган сайлов тизими шаклланди ва унинг асосида парламент сайланди. Ижроия ҳокимияти маъмурий бошқариш ва тақсимлаш ҳуқуқидан маҳрум этилиб, асосан, иқтисодий сиёсатни мувофиқлаштиришга йўналтирилди. Халқимизнинг тарихий тажрибалари, миллий анъаналари ва ижтимоий тафаккурига мос тарзда фуқаролар ўз-ўзини бошқарувининг жамоатчилик идораси — маҳаллаларнинг мавқеи кўтарилди. Ҳуқуқий ислоҳотлар — ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг муҳим асосидир. Мамлакатимиздаги ҳуқуқий ислоҳотлар барча фуқароларнинг қонун олдидаги ҳуқуқий тенглигини ҳамда қонуннинг ҳамма нарсадан устунлигини кафолатлашдан иборатдир.

(Давоми 2-бетда).

Асосий Қомусимизни ўрганамиз

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҲУҚУҚ МАДАНИЯТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Конституциямиз, бир томондан, миллий тафаккуримизнинг, динимизнинг, адолат, бағрикенглик, саховат, тўғрисўзлик каби қадриятларини ўзида акс эттиради. Иккинчи томондан, унда халқаро ҳуқуқ меъёрлари, умуминсоний қадриятлар уйғунлаштирилган.

Конституция биз учун шундай азиз нарсадирки, уни ор-номусни асрагандай асрамоқ лозим. Чунки айнан конституцияда Ватанимиз давлат суверенитети (I-боб), халқ ҳокимиятчилиги (II-боб), ундаги қонун устуворлиги (III-боб) акс этган. Айнан у миллатимиз тилига давлат мақоми берди (4-модда), давлатнинг халқ иродасига бўйсундиришини (2-модда), халқни давлат ҳокимиятининг манбаи сифатида эътироф этди (7-модда), унда ижтимоий ҳаётда сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги кафолатланади (12-модда). Конституциямиз инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қимматини дахлсиз, олий қадрият хисоблади (13-модда).

Конституция инсон ва мўътабар мавқега кўтарилди. Эътибор қилсангиз, «Асосий принциплар» (Биринчи бўлим)дан сўнг дарҳол «Инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари» (Иккинчи бўлим) бошланади. Кейин жамиятга (Учинчи бўлим), сўнг давлатга (Тўртинчи ва Бешинчи бўлимлари) ўтилади. «Инсон – Жамият – Давлат» муносабатлари [illegible] «давлат идоралари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар», деб қатъий таъкидланади.

Конституциямиз Муқаддимасида халқимизнинг «инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш» эканлиги таъкидланади. Бу вазифани амалга оширишга интилиш Асосий Қонунимизнинг кейинги моддаларида акс этган. Ўтган тўққиз йил давомида ҳуқуқий давлатни барпо этиш йўлида сезиларли қадамлар қўйилди. Энди биз фуқаролик жамиятини шакллантириш борасида янада изчил қадамлар қўйишимиз лозим. Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганидек, «демократлаштириш ва ҳаётимизнинг барча соҳаларини жиддий ислоҳ этиш – узоқ ва изчил давом этадиган жараёндир».

Келгусида кўзда тутилган мақсадларнинг амалга оширилиши ислоҳотларнинг заминини ва таркибий қисмларини аниқ тасаввур этишни ҳамда белгилаб олишни тақозо этади. Бизнинг назаримизда, бу қуйидагиларда кўринади.

Биринчидан, давлат тизимининг дунёвийлиги ва суверенлиги муҳим аҳамиятга эгадир. Зеро, айнан мафкуравийлаштирилмаган давлат тўлалигича қонунга, ҳуқуққа бўйсунади ҳамда унинг мутлоқ суверенлиги ноқонуний ва ноҳуқуқий фаолият юритишнинг олдини олади.

Иккинчидан, айнан демократлаштириш жараёнида тоталитар тузумга хос бўлган яккаҳоким тўрачилик хўжалиги бузилиши ҳамда халқ хўжалигини ислоҳ этиш заминида ўзини-ўзи тартибга солувчи бозор иқтисоди шаклланади. Бозор иқтисодига ўтиш хусусийлаштириш жараёнига боғлиқ бўлиб, айнан мулкдорлар синфининг шаклланиши фаровонликка, тўкинликка асос бўлади. Зеро, бозор иқтисоди қарор топа борар экан, тўрачилик кўринишлари таназзулга юз тута боради.

Учинчидан, ҳокимият ваколатларининг ҳаққоний тақсимланиши [illegible] тақозо этади. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида мамлакатимизда «давлат ҳокимияти тизими – ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципига асосланади», дея таъкидланган.

Тўртинчидан, асосий эътибор ҳуқуқий давлат барпо этилишига қаратилади. Айнан шу жараён фуқаролик жамияти шаклланишининг асосий шартидир. Бу жараёнда ҳуқуқнинг тўла устуворлиги, ҳуқуқий қадриятлар ва идеалларнинг эъзозланиши тақозо этади.

[illegible]

рида таъкидланганидай: «Ҳеч бир давлат идораси, ҳеч бир мансабдор шахс, ҳеч бир инсон қонунга бўйсуниш мажбуриятидан озод қилиниши мумкин эмас».

Шу нуқтаи назардан, жамиятда шундай ҳуқуқ маданияти қарор топиши лозимки, токи қонуннинг барча учун мажбурийлиги таъминлансин, токи бирор-бир қонунбузарликка имкон қолмасин. Бу ҳаракатнинг асоси эса Конституция билан кафолатлангандир.

Конституциямиз, кўриб ўтганимиздек, теран тарихий-ҳуқуқий тажрибаларимиздан келиб чиқади, бугунги кунимиз воқеликларини (бозор иқтисодиёти, сиёсий ҳурфикрлик, ижтимоий адолат, маънавияти миллийлик ва умуминсонийликни) акс эттиради ва эртанги келажакка чорлайди. Унда кеча, бугун ва истиқбол уйғун тарзда мужассамлангандир.

Зайниддин ИСЛОМОВ,
юридик фанлари доктори, профессор.

• Куч—адолатда

• Ул зийрак олим айтди бир сўзки, яхши ғоят,
Мамлакатнинг таянчи дин эмасдир – адолат.
Абдураҳмон ЖОМИЙ.

• Адолат – инсон ҳатти-ҳаракатининг энг яхши безаги.
Абу Али ибн СИНО.

• Адл ила олам юзин обод қил,
Адолатла олам аҳлин шод қил.
Абу Абдулло РЎДАКИЙ.

• Адл – пок – ақл вориси, жилоси,
Ақл – офтоб, адл эса унинг зиёси.
Носир ХИСРАВ.

• Қайси султон адолатга қўяр синч,
Қўл остида эли доим бўлар тинч.
Анбар ОТИН.

• Тўғри йўлдан атайлаб эгри йўлга ўтиш жуда катта хатодир.
Абу Райҳон БЕРУНИЙ.

Сўранг, жавоб берамиз

— Вояга етмаган болалар учун ота-онанинг тўлайдиган алимент миқдори қай тартибда белгиланади?

Камола МИРФАЙЗИЕВА, Тошкент шаҳри

— Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 96, 99-моддаларига асосан, болаларнинг таъминоти учун алимент суд томонидан ота-онанинг ҳар ойлик иш ҳақи ва бошқа даромадларидан:

а) бир бола учун тўртдан бир қисми;

б) икки бола учун иш ҳақининг учдан бир қисми;

в) уч ва ундан кўп бола учун иш ҳақининг ярмиси миқдорида ойлик маошнинг барча турдаги даромадларидан ундирилади.

* * *

— Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун қисқартирилган иш вақтининг муддати қандай белгиланган?

Собир ЮСУПОВ, Хоразм вилояти.

— Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 242-моддасига асосан:

а) ўн олтидан — ўн саккиз ёшгача бўлган ходимларга ҳафтасига 36 соат;

б) ўн бешдан — ўн олти ёшгача бўлган шахслар (таътил даврида ишлаётган 14-16 ёшгача бўлган ўқувчилар) учун эса ҳафтасига 24 соатдан ошмаслиги белгилаб қўйилган.

* * *

— Ҳомиладор аёлларни ҳомиладорлигини била туриб ишга олмаслик ёки ишдан бўшатиш мумкинми, бунинг учун жавобгарлик борми?

Азиза ДЎСМАТОВА, Бухоро вилояти.

— Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 148-моддаси II-қисмида меҳнат қилиш ҳуқуқини бузиш кўрсатилган бўлиб, унга кўра — аёлнинг ҳомиладорлиги ёки бола парвариш қилаётганини била туриб уни ишга олишдан ғайриқонуний равишда бош тортиш ёки ишдан бўшатилганда:

— Энг кам ойлик иш ҳақининг 25 бараваригача жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёҳуд уч йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Жавобларни Наргиза АМИРОВА тайёрлаган.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон Конституцияси, мана тўққиз йилдирки, Ватанимизнинг тараққиёти, халқимизнинг ҳуқуқий, маданий, маънавий камолотининг асоси бўлиб хизмат қилмоқда.

Бош Қонунимиз дунёдаги энг демократик, адолатли Конституциялардан бири сифатида нафақат мамлакатимизда, балки халқаро экспертлар томонидан ҳам тўла эътироф этилган. Уни ўрганиш, унга риоя этиб яшаш ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчидир. Шу боис 2001 йилнинг январида Президентимиз Ислом Каримов Конституцияни ўрганишни ташкил этиш тўғрисида махсус Фармойиш қабул қилди. Айни пайтда бу борада амалга оширилаётган ишлар ўз самарасини бермоқда.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунни кенг нишонлаш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасининг Фармойиши қабул қилинди. Айни пайтда мамлакатимизда ушбу ҳужжатлар ижросини таъминлаш борасида самарали ишлар амалга оширилмоқда.

Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинган кунни кенг нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Уни Бош вазир ўринбосари, ташкилий қўмита раиси Ҳ. Кароматов бошқарди.

Тегишли вазирликлар, ҳокимликлар, идоралар ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари иштирок этган йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимликларига 8 декабрь – Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунни жойларда муносиб нишонлаш, маданий-маърифий тадбирлар белгилаш, байрамнинг кўтаринки руҳда ўтишини таъминлаш борасида зарур топшириқлар берилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х. Султонов иштирок этди.

(ЎзА).

ЯНГИ КОН ОЧИЛДИ

«Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси Олот экспедицияси бурғуловчилари томонидан янги газ кони очилди. Бу ердан олинаётган газ ўзининг сифати ва аралашмалари камлиги билан ажралиб туради.

– Айтиш кераки, бу кон геологларимиз ва бурғучиларимиз томонидан очилган биринчи истиқболли кон эмас, – деди экспедиция бошлиғи Р. Бобожонов. – Кейинги йилларда Муллахон нефт кони ва бошқа бир нечта янги конлар очилди. Бу конлар мамлакатимиз иқтисодиётини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Самарқанддаги «Нафис» акциядорлик жамиятининг чинни идишларига талаб катта.

Суратда: корхона бош рассоми Маҳтоб Турдиева ва рассом Азиза Қурбонова.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат.

ХАЙРИЯ ЁРДАМИ

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси Андижон вилояти бўлими мутасаддилари вилоят туғруқхона мажмуига жами қиймати 600 минг сўмликдан зиёд замонавий тиббий ускуналар, жиҳозлар, дори-дармон ва боғлаш воситаларини тақдим этишди.

— Оналар ва болалар йилида мурувват уйларига, махсус даволаш ва болалар муассасаларига кўплаб беғараз ёрдамлар кўрсатилди, — деди жамғарманинг вилоят бўлими раиси Шамсиддин Юсупов «Туркистон-пресс» мухбирига. Унинг таъкидлашича, бундай рағбатлар ёрдамга муҳтож кишиларга ва фақат аниқ манзилларга кўрсатиляпти.

Муаммо, мулоҳаза, ечим

МИЛЛИЙ МАЪНАВИЯТ – МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ АСОСИ

Миллий ҳуқуқшунослик мактаби қандай яратилади?

Юртбошимиз Ислом Каримовнинг Олий Мажлис иккинчи чақириқ олтинчи сессиясидаги «Адолат – қонун устуворлигида» номли маърузаси, асосан, суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштириш, жиноят тўғрисидаги қонун ҳужжатларини инсонпарварлик, одиллик, меҳр-оқибат, поклик, миллийлик жиҳатидан ҳуқуқий фуқаролик жамияти тамойилларига мувофиқ равишда эркинлаштириш муаммоларига бағишланди.

Унда Президентимиз ҳали ҳам болаларнинг ҳуқуқий тарбиясига етарлича эътибор берилмаётганлигини жуда тўғри таъкидлаб, бизда янгича ҳуқуқшунослик мактаби яратилмаганлигини афсусланиш билан кўрсатиб ўтдилар. Шу муносабат билан маърузада Тошкент давлат юридик институти ҳам икки-уч бор тилга олинди: институтимизнинг бой тажрибаси илмий-педагогик салоҳияти ва ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлашдаги ўрни, мавқеи ва хизматларига алоҳида эътибор берилди.

Институтимиз раҳбарияти ва жамоаси билдирилган танқидий мулоҳаза ва таклифлардан ўринли ва жиддий хулосалар чиқариб, «Суд-ҳуқуқ тизими ислоҳотини чуқурлаштириш, юридик таълим ва юқори малакали юридик кадрлар тайёрлаш соҳасини янада такомиллаштириш бўйича тадбирлар дастури»ни ишлаб чиқди. «Дастур» ҳар бир ўқув гуруҳида ва курсларда, кафедра ва бўлимларда, ўқув-услубий кенгашда ва факультетлар илмий кенгашларида бирма-бир муҳокама қилиниб, институт Илмий Кенгашининг 2001 йил 28 сентябрдаги мажлиси баённомаси билан тасдиқланди.

Фикримизча, мазкур «Дастур» миллий ҳуқуқшунослик олий мактабини яратиш сари қўйилган дастлабки дадил қадамлардан бўлади. Институт қошида «Республика ҳуқуқий маърифат тарғиботи» маркази, «Юридик клиника», «Мустақиллик маънавияти» радио сабоғи каби таълим-тарбия шаклларининг, маънавий-маърифий ишларнинг мунтазам ва кундалик фаолият кўрсатиши юқоридаги фикримизни яна бир бор тасдиқлайди, деб ўйлаймиз.

Ҳуқуқий маърифат, яъни таълим-тарбия, аҳлоқ-одоб, муоамала, маданият, маънавият кабилар фақат ҳуқуқшунослик мактабларида берилади, деб ўйлаш муаммога тор доирада қарашдир.

Ҳуқуқий маърифат инсон фаолиятининг барча соҳалари ва қирралари билан боғлиқ бўлиб, ҳуқуқ тарбияси Инсон дунёга келган кундан – оиладан бошланади, миллий тарбия эса чақалоққа исм қўйишдан бошланади: «Катта ҳурматда – кичик иззатда», «Ҳурмат қилсанг, иззат кўрасан», «Элга хизмат – олий ҳиммат» каби халқ ҳикматлари бекорга айтилган эмас, буларда ҳуқуқий маърифат рамзлари мавжуд.

Янгича ҳуқуқшунослик мактабларида таълимнинг очиқ мулоқот, семинар, анжуман дарсларига, янги педагогик технология, таълимни компьютерлаш, таълим интеграцияси, музейларга бориш, сайр-саёҳат, экскурсия каби шаклларига алоҳида эътибор берилади, олий таълим кечимидаги 80 дақиқалаб маъруза ўқиш, «поток»лаб ўқитиш каби эски усуллар қисқариб, мустақил таълим, мустақил иш, матн таҳлили каби шакллан кенг ривожланади, таълим тўла маънода эркинлашган бўлади. Натижада талабалар учун барча фанларга оид бирламчи адабиётлар билан мустақил танишиши, таҳлил қилиш, мулоҳаза юритиш, фикр билдириш имконияти туғилади. «Устоз ва шогирд» муносабатлари ҳуқуқий тамойиллар асосида шаклланади ва мустаҳкамлана боради.

Ўтган ўқув йилида «Миллий маънавият – мустақиллигимиз асоси» муаммоси юзасидан 10 та мулоқот-анжуман дарслари ўтказилди. Ҳар бир анжуман-мулоқот дарси муайян мавзу йўналишида бўлди.

Талабалар билан қизғин ва очиқ мулоқот, савол-жавобларнинг бўлиши дарснинг қизиқарли, таъсирли, мазмунли ва ижодий ўтишини таъминлади. Мулоқот дарслари мақсадга мувофиқ ўтиши учун курс мураббийлари ва фан ўқитувчилари масъуллиги ва фаоллиги оширилди. Шу йўл билан «устоз ва шогирд» муносабатлари яна бир бор мустаҳкамланди.

Талабаларнинг фидойилик, ташаббускорлик, ижодкорлик, мустақил фикрлаш ҳислатларини янада ошириш мақсадида уларнинг иштирокида мулоқот дарслари бўйича 4 та маънавий-маърифий стенд тайёрланди. Булар очиқ мулоқот дарсларидан маданий-маърифий ва миллий-маънавий намуналар ҳисобланади.

Маълумки, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1997 йил 25 октябрдаги 229-буйруғига мувофиқ, барча олий ўқув юртлари ўқув режасига «Ўзбек тили ва адабиёти» фани киритилган. Мазкур фаннинг бўлажак мутахассисларнинг касб маҳоратини эгаллашларида, маънавий ва лисоний саводхонликларининг ошишида хизмати каттадир. Шунинг учун ҳамма олий ва ўрта махсус мактабларда, шунингдек, институтимизда ҳам бу фаннинг ўқитилишига алоҳида эътибор қаратилган. Чунки «Ўзбек тили ва адабиёти» фани I курсда ўқитилиб, «Мутахассислик тили», «Юристнинг нутқ маданияти асослари», «Юридик тилда иш юритиш амалиёти», «Қонунчилик технологияси» каби махсус фанлар учун очқич вазифани ўтайди. Бундан янгича миллий ҳуқуқшунослик мактабларида ижтимоий-гуманитар фанларнинг ўрни, хизмати ва мавқеи айрича бўлиши яққол кўринади. Чунки, «Ҳуқуқ» ҳам ижтимоий ҳодиса бўлганлиги учун ҳуқуқ илми, ҳуқуқшунослик таълими ва мутахассислиги ижтимоий-гуманитар фанлар муштараклигидагина мукаммал бўлади.

Умуман, бўлажак баркамол ҳуқуқшунослар «Миллий ҳуқуқ тарихи ва методикаси», «Ҳуқуқ фалсафаси», «Ҳуқуқшунослик педагогикаси ва психолоигяси асослари», «Янги педагогик технология тамойиллари ва компьютер технологияси», «Интернет» ахборот тизими каби илмларни тўлиқ эгаллашлари зарур бўлади.

Карим НАЗАРОВ,
ТДЮИ кафедра мудири, профессор.

СЎЗ УСТАЛАРИ ХОТИРАСИГА

Атоқли аскиячи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Абдулҳай махсум Қозоқов ва унинг шогирди, республикада хизмат кўрсатган артист Ҳасанбой Султонов хотирасига бағишлаб Қорасув шаҳрида ўтказилган аския байрамига бутун Фарғона водийсидан ва қўшни Қирғизистондан таниқли қизиқчилар ва аскиячилар келишди.

Аския байрами ташкилотчилари бўлмиш Маданият вазирлиги, Халқ ижодиёти республика маркази ва Қорасув шаҳри ҳокимлиги вакилларининг фикрига кўра, қизиқчилар иштирокида ўтказилган бундай байрамлар устозлар руҳини шод этади.

Учрашувда аскиячилар билан бир қаторда Абдулҳай махсумнинг қариндош-уруғлари сўзга чиқиб, атоқли қизиқчи тўғрисида ўз хотираларини гапириб бердилар. Аския байрамини анъанавий равишда ҳар йили ёз ўртасида ўтказишга келишиб олинди. Бу ўз навбатида халқ санъати мазкур турининг ривожига, ёш истеъдодлар ижодининг гуллашига кўмаклашади.

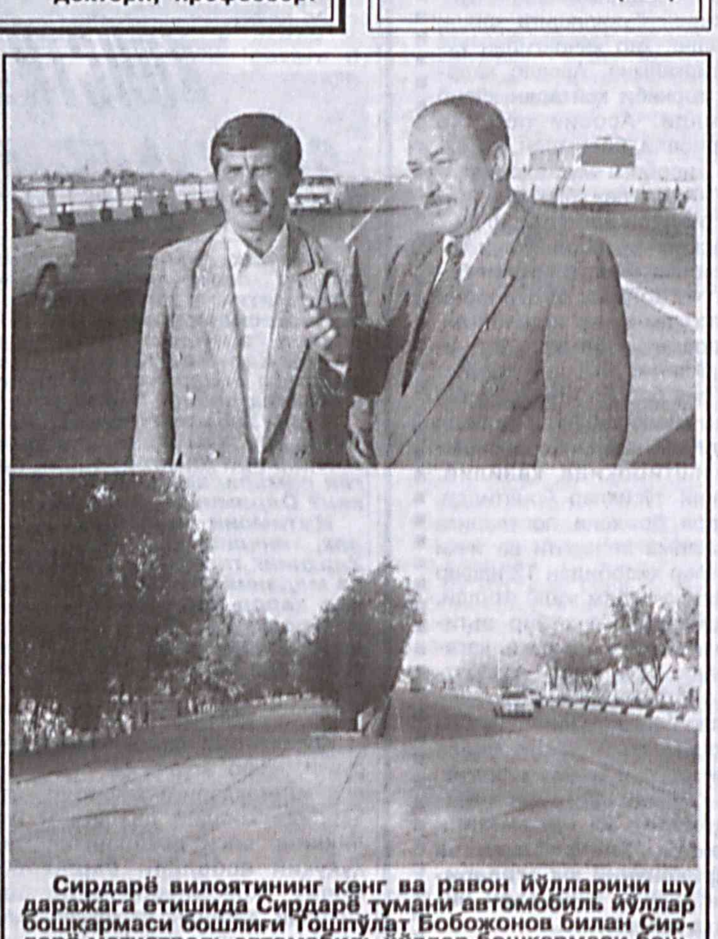

Сирдарё вилоятининг кенг ва равон йўлларини шу даражага етишида Сирдарё тумани автомобиль йўллар бошқармаси бошлиғи Тошпўлат Бобожонов билан Сирдарё магистраль автомобиль йўллар бошқармаси бошлиғи Абдухалим Абдураҳмоновларнинг ҳиссалари беқиёс. Улар бошқараётган жамоалар йўлсозлари зиммаларидаги вазифаларни сидқидилдан адо этишиб, юртимизни гуллаб-яшнатишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар. Иш режаларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этишаяпти.

Суратларда: бошқарма бошлиқлари Тошпўлат Бобожонов билан Абдухалим Абдураҳмоновлар кенг ва равон йўлларни халқимизга хизмат қилаётганидан мамнун; Сирдарё автомагистралининг бир кўриниши.

Козим ЎЛМАСОВ олган суратлар.

Истеъмолчилар манфаати — қонун ҳимоясида

БОЖХОНАЧИНИНГ ҚЎЛИ УЗУН, ОЁҒИ ЧАҚҚОНМИ?

ёки контрабанда ва товар-моддий бойликларнинг четга ташилишига қарши курашда божхона тўсиқлари кифоями?

(Давоми. Боши 1-бетда).

маҳсулот қайтариб қолинди. Бундан ташқари 58 ҳолатда 2550 литр спирт ва спиртли ичимликлар, 64 ҳолатда 10 тоннадан ортиқ нефть маҳсулотлари, 47 та ҳолатда 3 тоннага яқин рангли металлар, 10 ҳолат бўйича 22 та юк автомашинаси ва бошқа товар-моддий бойликлари ғайриқонуний равишда четга олиб кетилишининг олди олинди. Маълумотлар шуни кўрсатмоқдаки, озиқ-овқат маҳсулотларини қўшни Тожикистон Республикасига ноқонуний олиб ўтишга уриниш ҳоллари ўтган йилнинг шу давридагидан анча кўпайган.

— Содирхон Холхўжевич, озиқ-овқат маҳсулотлари, товар-моддий бойликлари элимизнинг, фарзандларимизнинг ризқи эканлигини била туриб уни четга ташиётганлар кимлар?

— Тўкин-сочинлик, фаровонлик замонида яшаб, инсоф-диёнатни унутган кишилар! Марҳамат фактларга мурожаат қилайлик. Ургут туман «Оққўрғон» жамоа хўжалигининг Чеп қишлоғи атрофидаги айланма йўллар орқали ўтиб кетмоқчи бўлган давлат белгиси 14 I 57-18 «ЗИЛ» русумли автомашина тўхтатилганда 106 та полиэтилен халталарга жойланган 5000 килограмм буғдой ортилганлиги аниқланди. Тезкор суриштирув чоғида маълум бўлишича, бу юкни фуқаролар — С. Бобоев ва Х. Назаров қўшни Тожикистонга ҳар килограммини 120 сўмдан пуллаш учун олиб кетишаётган экан.

«Жартепа» божхона пости ходимлари эса Ургут туман Ҳамза номли жамоа хўжалигининг Қўзибек қишлоғида яшовчи фуқаро З. Ўроловни салкам 2 тонна бензинни чегарадан олиб ўтаётганда қўлга туширдилар. Ҳар иккала ҳолат бўйича ушлаб қолинган маҳсулот давлат фойдасига мусодара этилиб, ҳуқуқбузарларга нисбатан қонуний чоралар кўрилди.

— Ўз тақдирини гаровга қўйиб бўлсада гиёҳвандлик ва психотроп моддаларни ташиш билан шуғулланаётган кимсаларнинг қинғир ҳаракатлари фош бўлганлиги ҳақидаги хабарларни ҳам тез-тез эшитиб турамиз.

— Ҳа, бу контрабанда ва божхона қонунлари бузилишига қарши тезкор бўлимнинг изчил саъй-ҳаракатлари натижаси. Яқинда, аниқроғи 20 октябрь куни ўтказилган тадбир туфайли Оқдарё туманининг Қоратери қишлоғида яшовчи фуқаро Ғаффор Ўринов олдиндан бўлган келишувга асосан 2 килограмм марихуана гиёҳванд моддасини 300 минг сўмга пуллаётганда қўлга олинди. У истиқомат қилаётган уй ва ёрдамчи хўжалиги тинтиб кўрилганда қонунга хилоф равишда сақлаб келинаётган яна бир килограмм 30 грамм марихуана топилди. Ҳозир аниқланган мазкур ҳолат бўйича Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 273-моддаси 5-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, суриштирув олиб борилмоқда.

Умуман шу йилнинг ўтган даври мобайнида гиёҳвандлик ва психотроп моддаларининг ноқонуний ҳаракатланишига оид 34 та ҳолат аниқланиб, жами 4 килограммдан ортиқ бундай моддалар ашёвий далил сифатида олинган.

— Божхона давлат манфаатларининг ҳимоячиси экан унга нисбатан фуқаролар ишончини мустаҳкамлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш учун яна нима қилиш керак деб ўйлайсиз?

— Аҳоли ўртасида, айниқса чегараолди ҳудудларда ҳуқуқий тарғибот ишларини кучайтиришимиз лозим. Эътибор беринг: ўша чегараолди қишлоқларида айрим фуқаролар товар-моддий бойликлари (озиқ-овқат ва нефть маҳсулотлари)ни ўз уйларида оз-оздан ғамлаб четга пинҳона сотиш учун ўзига омборхона ҳосил қилганлар. Маҳалла посбонлари, оқсоқоллари наҳотки бу ҳолга бефарқ қарашса? Демак божхоначиларнинг қўли узун бўлиши, ҳамма жойда назорат ўрната олишлари учун фуқароларнинг барчаси бизга яқиндан ёрдам беришлари керак. Ахир қонунбузарларни ҳар сафар божхона постларидагина тўхтатиб қолиш билан кутилган самарага эришиш қийин.

Суҳбатдош: Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

18 ноябрь—Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи қабул қилинган кун

САОДАТИМИЗ РАМЗИ

Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари ўтказилган VII сессиясида 1991 йил 18 ноябрь куни тасдиқланган. Давлат байроғи ва унинг рамзи бугунги Ўзбекистон сарҳадларида қадимдан мавжуд бўлган давлатлар билан тарихан боғланганлигини англатади. Ҳамда республиканинг миллий-маданий анъаналарини ўзида мужассамлаштиради.

1. Байроқдаги мовий ранг тириклик мазмуни акс этган мангу осмон ва обҳаёт рамзидир. Тимсоллар тилида бу — яхшилик, донишмандликни, ҳалолликни, шон-шуҳрат ва садоқатни билдиради. Бинобарин Амир Темур давлати байроғининг ранги ҳам мовий рангли эди.

2. Байроқдаги оқ ранг муқаддас тинчлик рамзи бўлиб, у кун чароғонлиги ва коинот ёритқичлари билан уйғунлашиб кетади. Оқ ранг поклик, беғуборлик, софлик, орзу ва хаёллар тозалиги, ички гўзалликка интилишнинг тимсолидир.

3. Яшил ранг — табиатнинг янгиланиш рамзи. У кўпгина халқларда навқиронлик, умид ва шодумонлик тимсоли ҳисобланади.

4. Қизил чизиқлар вужудимизда жўшиб оқаётган ҳаётий қудрат ирмоқларидир.

5. Навқирон ярим ой тасвири бизнинг тарихий анъаналаримиз билан боғлиқ. Айни пайтда қўлга киритилган мустақиллигимиз рамзидир.

6. Юлдузлар барча халқлар учун руҳоний илоҳий тимсол саналган. Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғидаги 12 та юлдуз тасвири ҳам тарихий анъаналаримиз, қадимги қуёш йилномамизга бевосита алоқадордир.

Бизнинг 12 юлдузга бўлган эътиборимиз Ўзбекистон сарҳадидаги қадимги давлатлар илмий тафаккурида «Нужум илми» тараққий этганлиги билан ҳам изоҳланади. Давлат Байроғидаги 12 та юлдуз тасвири ўзбек халқи маданияти қадимийлиги, унинг комилликка, ўз тупроғида саодатга интилиш рамзи сифатида тушуниш лозим.

«Авесто» — жаҳон назарида

НЕМИС ОЛИМЛАРИ ЭЪТИРОФИ

Яқинда Ўзбекистон Республикасининг Берлин шаҳридаги элчихонаси мажлислар залида Берлин – Бранденбург Фанлар академияси Турфан тадқиқотлар бўлими олимлари ҳамкорлигида «Авесто»нинг 2700 йиллиги муносабати билан илмий анжуман бўлиб ўтди.

Илмий анжуманнинг очилишида сўзга чиққан Берлин – Бранденбург Фанлар академияси профессори В. Зундерманн дунё халқлари маданиятининг ривожланишида тарихий манбаларнинг тутган ролига эътиборни қаратар экан, жумладан шундай деди:

«Зардуштийликнинг ноёб китоби «Авесто» жаҳон дини ва маданияти тарихида муҳим ўрин эгаллаган ана шундай нодир ва бебаҳо тарихий манбалардан бири ҳисобланади. Шу боисдан ЮНЕСКОнинг 1999 йил ноябрь ойида Парижда бўлиб ўтган 30-сессиясида «Авесто» китоби яратилганлигининг 2700 йиллигини кенг нишонлаш ҳақида қарор чиқариши ҳам бежиз эмас. «Авсето»га бағишланган тадбирларнинг Ўзбекистонда кенг нишонланиши, айниқса, ЮНЕСКО хомийлигида, Хоразмда унга бағишланган халқаро анжуман ўтказилиши муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистон ҳукумати томонидан ўзбек халқининг бой тарихи ва маданиятининг бир парчаси саналган ноёб асарларни ўрганиш ва қайта тиклаш борасида олиб бораётган бундай олийжаноб фаолияти айни пайтда таҳсинга лойиқдир».

Шунингдек тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси элчиси В. Норов ўз нутқида «Авесто»га бағишланган тантананинг ЮНЕСКО раҳбарлигида Ўзбекистонда ўтказилиши Ўзбекистоннинг маданий ва маънавий қадриятларни қайта тиклаш борасидаги мулоқотлар сўзда эмас, балки амалда бутун дунёга очиқлигини ёрқин намойиши эканлигини таъкидлади. Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки кунларидан эътиборан ўз аждодлари томонидан яратилган улкан, бебаҳо маънавий ва маданий меросни тиклаш масаласини давлат сиёсати даражасига кўтарганини қайд этиб, бу борада амалга оширилаётган бу тадбирлар хусусида сўзлаб берди.

Ушбу анжуманда Берлин–Бранденбург Фанлар академиясидан профессор Вернер Зундерманн, Берлин Эркин университетидан профессорлар Бернхард Шлерат ва Карстен Колпе, Гамбург университетидан профессор Герд Гропп, Германия Археология институти олимларидан Дитрих Ҳуфф ва Хубертус фон Галл қилган маърузалар катта қизиқиш билан тингланди.

Тадбирда немис рассоми Т. Бартел томонидан «Зардуштийлик ва Ўзбекистон» мавзуларига оид яратилган 50 га яқин расмлари кўргазмаси намойиш этилди. Рассом тадбир иштирокчиларига асарларининг яратилиши тарихи ва унда мадҳ этилган асосий мавзу хусусида сўзлаб бериб, Ўзбекистоннинг бой тарихи, маданияти, гўзаллиги ҳамда ўзбек халқининг самимияти ушбу асарларни яратишга илҳомлантирганини қайд этди.

Шунингдек, тадбир сўнггида Ўзбекистон ва унинг тарихий шаҳарларига бағишлаб кўрсатилган фильм йиғилганларни Ўзбекистоннинг қадимий ва ҳамиша навқирон Самарқанд, Бухоро, Хива ва Тошкент шаҳарлари билан юзма-юз учрашишга, мозийга назар ташлаб, Ўзбекистоннинг тарихий ёдгорликлари, бой маданий мероси билан танишишларига имкон яратди. Шунингдек, республикамиз Мустақиллигининг 10 йиллигига бағишлаб Мустақиллик майдонида байрам концертидан кўрсатилган айрим лавҳалар орқали тадбир иштирокчилари ўзбек халқининг меҳр тўла чеҳрасини, бир сўз билан айтганда янгиланаётган Ўзбекистоннинг бугунги яратувчанлик шижоатини ҳис этиш имкониятига эга бўладилар. Илмий анжуман ўзининг сермазмунлиги ва юқори савияда ўтганлиги билан ажралиб туради. Тадбир сўнгида элчихона томонидан ўзларининг илмий маърузалари билан иштирок этган олимларга эсдалик совғалари топширилди. Шунингдек, унинг иштирокчиларига ўзбекистоннинг иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида кечаётган муҳим воқеаларга бағишланган турли маълумотномалар, журналлар ва китоблар тақдим этилди.

Мурод ҲОШИМОВ.

СИЗНИ ҚЎМСАЙМИЗ, ОНАЖОН!

Қатра

Онажон, сизни йўқотиб, сиздан айрилганимизга ҳам бугун бир йил бўлди. Бир йил биз учун жуда оғир кечди. Ҳаётимиз мазмуни фақат сиз эканлигингизни ўтган ҳар бир кунимизда англаб етдик. Онажон, мана бугун куз. Дарахт япроқлари сарғайган. Сизнинг қабрингиз устидан униб чиққан майсалар ҳам сарғиш тусда. Хазонрезги оралаб қабрингиз томон борарканмиз, сизсиз бу ҳаёт бизнинг назаримизда хувиллаб қолгандек туюлди.

Онажонгинам, сизнинг гулгун чеҳрангиз, беғубор кулишларингиз самимий сўзларингиз, чексиз меҳрингиз бизнинг бебаҳо бойлигимиз бўлиб қолди. Инсон ҳаёти унинг умри билан эмас, балки қилган эзгу ишлари билан белгиланади. Сиз беш фарзандни оқ ювиб, оқ тараб вояга етказдингиз. Яхши тарбиялаб, қутлуғ эл хизматига тайёрлаб бердингиз. Бугун биз сиз ўйлагандек илмли, маърифатли инсонлар бўлиб, эл корига яраётганимиздан мамнунмиз.

Сиз бир бизни эмас, балки дилбандларимиз бўлмиш ширindан-шакар набираларингизни ҳам тарбиялашга бош қўшдингиз. Доимо уларнинг камолини кўришни истадингиз. Яхши ниятлар айлаб, уларнинг ҳаққига дуолар айладингиз.

Бир воқеа ёдимизда бир умрга муҳрланиб қолган. 1980 йили укам Алишер Москвада автоҳалокатга учради. Бу совуқ хабарни эшитибоқ уйдагиларнинг бирортасига ҳам ишонмай ўзингиз елдек учиб Москвага кетдингиз. Бугунги кунда фарзандларим, набираларимни сиздек суюб, жонимдан ортиқ кўриб, қанотларим остига олиб, оналик бахтидан баҳраманд айлар эканман, оналикнинг масъулияти нақадар чексизлигини дил-дилимдан ҳис қиламан. Пок руҳингиз олдида сизга таъзим айлайман.

Юрагимиздан яна ўша фиғонли сўзлар отилиб чиқади: биз сизни қўмсаймиз, онажон!

Лазиза ҲАЙДАРОВА,
шифокор.

ДИЛИДА ИШТИЁҚ БЎЛСА...

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг пасайиб кетгани «Каттақўрғонмаш» корхонаси раҳбари Аҳтам Исломовни қаттиқ ташвишга солди. Ахир бир вақтлар пешқадам бўлган бу корхонада бугунги кунга келиб белгиланган режаларнинг барбод бўлаётганлиги жамоа учун иснод эмасми? У узоқ хаёлга толди. Хўш, унда қолоқликнинг сабаби нимада? Эҳтимол у мутахассисларга кўнгилчанлик қилаётгандир. Шунинг учун жамоа ўртасида меҳнат интизоми издан чиққандир. Нима бўлганда ҳам аввалги унинг мавқеини бой бермаслик керак.

Ўша куни директор муҳандис-техник ходимлар билан цехларни бирма-бир айланиб чиқди. Механика цехидаги пармалаш ускунаси негадир ишлатилмаяпти.

– Ишчиларингиз қаерда? – сўради у цех бошлиғидан.

– Икки киши бир соат олдин жавоб сўрашган эди.

– Катта бир ускуна бир соат тўхтаб қолса, корхона учун қанчалик зарар эканлигини мендан кўра сиз яхшироқ биласиз-ку.

Цех бошлиғи ўз вазифасига нисбатан лоқайдликка йўл қўйганидан раҳбар ва мутахассислар олдида қаттиқ хижолат чекди.

Корхонада ишлаб чиқариш режасининг орқага сурилиш сабаблари шу ондаёқ Аҳтамга ойдинлашди. У эртаси куни цех ва бригада бошлиқлари билан йиғилиш ўтказиб, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми бўлмаган жойда яхши натижаларга мутлақо эришиш мумкин эмаслиги, цехлардаги дастгоҳлардан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳслуот сифатини яхшилаш юзасидан зарурий чора-тадбирларни белгилади. Ишлаб чиқаришга халақит бераётган, ўз хизмат вазифасига нисбатан совуққонлик билан қараётган, кунлик нормасини бажармаётган лоқайд кишиларга нисбатан чора кўрилди.

– Маҳсулот сифати ишчи кафолоти деган шиор, – деди корхона раҳбари йиғилганларга, – ҳар биримизнинг қалбимизда жо бўлиб қолиши керак. Корхонанинг шуҳратини тиклаш, унинг маҳсулотига мижозларнинг талабини ошириш сизу-бизнинг самарали меҳнатимизга боғлиқ. Бунинг учун ускуна қувватларидан, иш кунининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдалансаккина, яхши натижаларга эришишингиз мумкин.

Аҳтам ўзининг кўп йиллик меҳнат фаолиятидан яхши биладики, раҳбар ташкилотчи, фидокор ва тадбиркор бўлса, унинг атрофидаги ишчи-хизматчиларнинг ҳам меҳнатга нисбатан муносабати тубдан ўзгаради. Шу боис ҳам у корхона раҳбари сифатида ҳар куни цехларни айланиб, ишчилар билан мулоқотда бўлиб турди. Улар томонидан тайёрланаётган маҳсулотнинг сифатини доимо кўздан кечириб борди. Ишлаб чиқаришнинг техник даражасини юксалтириш, ишчи-хизматчилар ва муҳандис-техник ходимларнинг малакасини ошириш орқали маҳсулот сифатини яхшилашга диққат-эътиборни қаратди.

Бу саъй-ҳаракатлар беҳуда кетмади. Унинг ташкилотчилиги, фидокорлиги, қалби беғуборлигидан руҳланган жамоа ишчилари астойдил меҳнат қилишга киришдилар. Маҳсулотнинг сифатли, мустаҳкам бўлишига эътибор кучайди. Аҳиллик билан қилинган меҳнат ўз самарасини берди. Жорий йилнинг 9 ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш режаси ортиғи билан бажарилди. Аниқроқ қилиб айтганда 143 миллион 263 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 60 миллион 780 минг сўм кўпдир. Шу жумладан, 8 миллион 438 минг сўмлик халқ истеъмол моллари мижозларга етказиб берилди. Ўсиш суръати 155,3 фоизни ташкил этди.

– Корхонамизда асосан пахта тозалаш саноати учун дастгоҳлар ишлаб чиқарилади, – дейди ахтам Исмоилов. – Бундан ташқари халқ истеъмоли товарлари ҳамда эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйганмиз. Шуниси қувончлики, маҳсулотларимизнинг сифатли, мустаҳкам ва кўп йилга чидамлилиги учун мижозларимиз кўпайиб бормоқда. Уларнинг талабини қондириш учун маҳсулотларни янада кўпайтиришга ҳаракат қиляпмиз.

Дарвоқе, шу кунларда корхона цехларида бўлган киши қайноқ меҳнатнинг шоҳиди бўлади. Чилангарлик, ярим ва тўлиқ автоматлаштирилган, пармаловчи, эгувчи ва кесувчи дастгоҳлар узлуксиз ишламоқда. Шунингдек, ярим автоматли пайвандлаш аппаратлари қувватидан ҳам самарали фойдаланилмоқда. Ҳар бир ишчи дастгоҳлар қувватидан самарали фойдаланиш учун бор маҳоратини ишга солаяпти.

Корхонада ўзининг кўп йиллик ҳалол ва самарали меҳнатлари билан жамоа олқишини олаётган ишчи-хизматчи, цех бошлиғи ва бригадирларни алоҳида таъкидлаш жоиз. Асбобсозлик бўлими бошлиғи Баҳодир Нурназаров, тайёрлов-пайвандлаш бўлимининг бошлиғи Т. Жалолов, техника бўлими бошлиғи Лутфия Яшловская, чилангар Шамсиддин Узоқов, Александр Аверкин, пайвандловчи Н. Ҳайдаров, йиғувчи Ф. Хотамовлар ана шулар жумласидандир.

Аҳтам Исломов корхонанинг шундай жонкуярлари борлигидан фахрланади. Шу боис бўлса керак, ҳар кун, ҳар соатда улар билан мулоқотда бўлиб, ечимини кутаётган муаммолар ҳақида фикрлашиб боради. Уларнинг қимматли фикр ва мулоҳазалари эса корхонани янада ривожлантиришга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

Асқар ЖАЛИЛОВ,
«Адолат» мухбири.

Ислоҳот ва самара

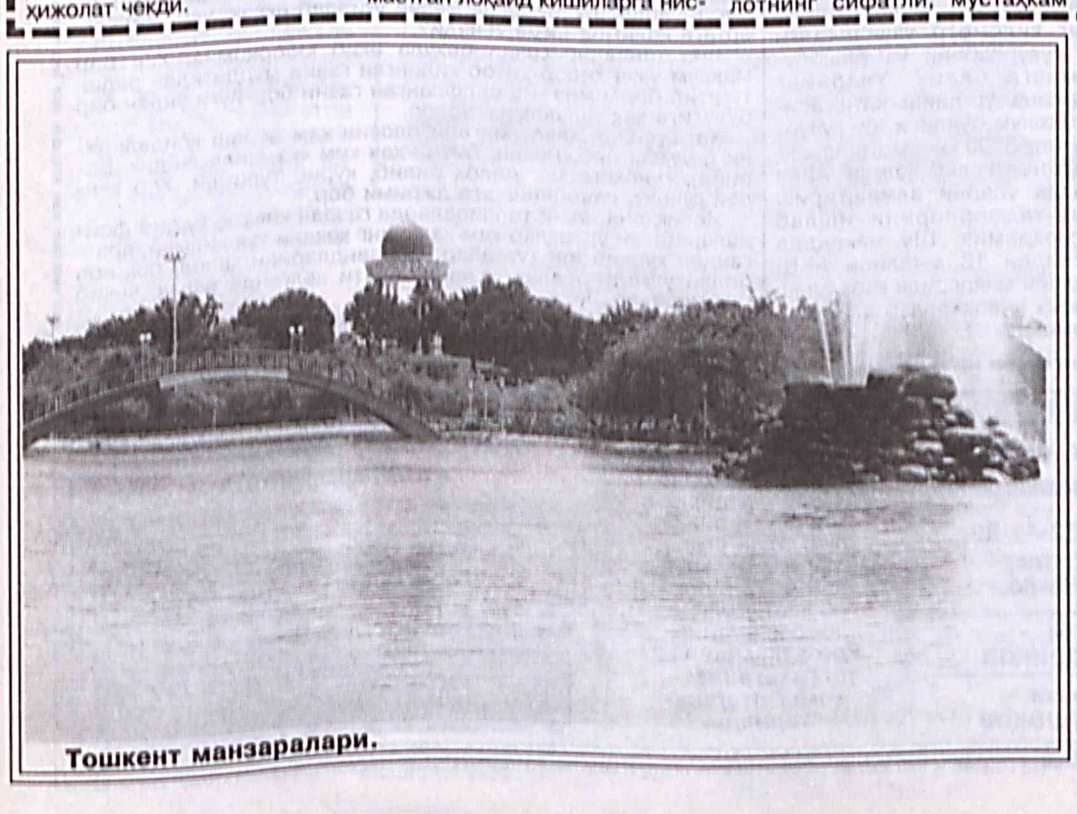

Тошкент манзаралари.

Соғлиғингиз — ўз қўлингизда

АГАР УХЛОЛМАСАНГИЗ...

• Қўлларингизни ёстиқ тагига қўйиб, қорин томон билан [illegible] ётиб, юзингизни чап томонга қаратиб [illegible]

• Бир стакан сувга кичик қошиқда валерьянка солиб, 15 дақиқа [illegible]

• [illegible]

• Тоғарадаги иссиқ сувга оёқларингизни солиб ўтириш, асабларингизни мустаҳкамлаб, яхши ухлашингизга ёрдам беради.

Во, ажаб!

ОДАМ КЎПМИ, ЧУМОЛИ?

Дунё миқёсидаги катта йиғинларга, айтайлик, фестиваллар, конференцияларга борган киши жаҳонда одамдан кўп жонзот [illegible] Лекин бундай эмас. Аслида чумоли кўп. Ер юзидаги ҳар бир одамга 1 миллион чумоли тўғри келаркан.

Давлатчилигимиз тарихидан

СОҲИБҚИРОН СУВОРИЙЛАРИ

Буюк давлатга асос солган Амир Темурнинг суворийлари ва уларни соҳибқирон қандай танлагани ва рағбатлантирганини ўрганиш бизнингча муҳим масаладир. Чунки улуғ жаҳонгирнинг «Давлату салтанат уч нарса билан: мулк хазина ва лашкар билан тикдир» дея айтган сўзлари бугунги кунда ҳам аҳамиятлидир.

Соҳибқирон ҳарбийга олинадиган кишидаги сергаклик, хушёрлик ва тадбиркорликни аввалги ўринга қўйди. Зеро, у айтгандек, «Ишбилармон, мардлик ва шижоат соҳиби, азми қатъий тадбиркор ва ҳушёр бир киши минг-минг тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир».

«Черик тузиб навкар олмоқда, – дейди Соҳибқирон, – уч қоидага амал қилдим: биринчидан, йигитнинг куч-қувватига, иккинчидан, қиличини ўйната олишига, учинчидан, ақл-заковатию камолотига эътибор бердим. Шу уч сифат жамулжам бўлгандагина аскарликка қабул қилдим. Негаким, кучқувватли йигит ҳар қандай қийинчиликларга, азобу уқубатларга чидамли бўлади, қилич ўйната оладиган киши рақибини мағлуб этаолади, оқил навкар эрса, ҳар жойда ақл-идрокни ишга солиб мушкулотни бартараф этмоғи мумкин». Шунга монанд улуғ хоқон кишилардаги, жумладан, суворийларидаги вафодорлик ва садоқатни қадрлай билди. Бевафо ва садоқатсиз кишиларни салтанатига яқинлаштирмади.

«Қайси бир сипоҳий туз ҳақи ва вафодорликни унутиб, хизмат вақтида ўз эгасидан юз ўгириб, менинг олдимга келган бўлса, ундай одамни ўзимга энг ёмон душман деб билдим. Чунончи Тўхтамишхон билан бўлган урушда унинг амирлари менга хабарлар ва шикоятлар ёзиб, ўз ҳукмдори, яъни, менинг душманим бўлмиш Тўхтамишхон берган туз ҳақини унутдилар. Вафодорлик ва ҳақиқатни бир чеккага йиғиштириб қўйиб, менинг ҳузуримга паноҳ истаб келганлари учун лаънатладим, ўзимча «булар ўз соҳибига вафо қилмаган, менга қилармиди» деб ўйладим» дейди у.

Соҳибқирон ўз ғанимидан ҳам дўст қидирадиган уста дипломат эди. У ўзининг таҳсинга лойиқ сиёсати билан душманлари ичида ўзига қарши қилич ушлаган, кейинчалик ўзининг хизматига келган мард сипоҳийларни улуғлади, мартабасини оширди.

Менгли Буғо, Шер Баҳром ва бошқа кўплаб лашкарбошилар дастлаб Амир Темурнинг кучли рақиблари бўлсалар-да, кейинчалик улар Соҳибқирон қўшинларининг яловбардорлари бўлиб қолганлар. У шундай деган: «Ғаним сипоҳийларидан қайси бири ўз давлатининг туз ҳақини оқлаб бизга қарши қилич чопган, сўнгра, ихтиёрий равишда ёки мажбур бўлиб паноҳимизга келса, бундай аскарга ишониб, уни азиз тутсинлар. Чунки у ўз соҳибига вафодорлик қилиб, еган ҳақини оқлагандир».

Соҳибқирон фикрича, ҳар бир эр йигитда ўз ватанининг туз ҳақи бўлади, ана шу туз ҳақини оқламоқ учун у ўз молу жонини азиз тупроғи учун тикмоғи керак. Акс ҳолда у Ватан хоини, авф этишга номуносибдир. Демак, ҳар бир сиёсатда Амир Темур инсонийлик фазилатларини, кучли иймонни аввалги ўринга қўйган.

Амир Темурнинг ўз лашкарбошиси «Менгли Буғо ҳақидаги фикрлари ҳам биз учун бағоят ибратлидир. Менгли Буғо Балх урушида бир менга қарши лашкар тортди. Жанг бошланишидан аввал, уни ўзим томонга оғдириш мақсадида унга хат юбордим. У эса Тўғлуқ Темурхоннинг ҳақига кўрнамаклик қилмади ва менга қарши лашкар тортиб эрларча жанг қилди. Охир-оқибат енгилди. Кейинчалик ўз ихтиёри билан ҳузуримга тиз чўкиб, паноҳ излаб келганда унинг мартабасини улуғладим, илтифоту марҳаматлар кўрсатдим. Унга қилган иноятларим ҳаққи ўртамиздан ўтган ноxушликларни бутунлай унутди. Йиғинларда унинг қилган баҳодирликларини сўзлаб, офаринлар айтар эдим. Ўзи аслида эр йигит бўлгани учун менинг давлатимда ҳам кўп баҳодирлик кўрсатиб мени мамнун этди.

Озарбайжон урушида Қора Юсуф билан тўқнашганимда лашкарим оғир аҳволга тушиб қолди. Шунда у майдонда ўлган Қора Юсуфнинг лашкар бошлиқларидан бирининг бошини найза учига санчиб баланд кўтарди ва лашкаримга уни Қора Юсуфнинг боши деб, ўлдига чиқарди. Бундан лашкарим дадилланиб, жангга ташланди ва Қора Юсуфнинг лашкарини ўртасига ҳужум қилиб, Қора Юсуфни қочирди. Бу урушда қозонилган ғалабани Менгли Буғо номига ёздирдим ва унинг мартабасини оширдим».

Ҳарбий илмни санъат даражасига кўтарган Соҳибқирон, шубҳасиз, жаҳон ҳарбий илмини янги поғонага олиб чиқди, ўзининг нозик ҳарбий санъати билан кейинчалик етишиб чиқан йирик лашкарбошиларга ҳам ғоявий жиҳатдан устозлик қилди. Ҳокимият тепасига келгач, ҳарбий юришларда бирор маротаба мағлубият аламини тортмаганлиги унинг қандай лашкарбоши бўлганлигидан далолатдир. Унинг раҳнамолигида юртимиздан кўплаб лашкарбошилар етишиб чиқди.

Соҳибқирон: «Тажрибамдан синаб билдимки, жангнинг сир-асрорини, ғаним аскарини синдириш йўлини билган, уруш қизиганда ўзини йўқотмасдан, қўл-оёғи бўшашмасдан, аскар қисмларини жангга бошлай оладиган, агар қўшин сафига раҳна тушса, уни тезда тузата оладиган кишигина амирлик ва ҳукмронликка лойиқ ҳисобланади» дейди.

Амир Темурнинг амир Худойдод, амир Жоку, амир Ики Темур, амир Сулаймоншоҳ, амир Жалолиддин Барлос, амир Абу Сайид, амир Тошхўжа, Тук Темур, Шер Баҳром, Улжойту Аперди, Тобон баҳодур, Сон баҳодур, Али Дарвиш ва бошқа кўплаб тажрибали лашкарбошилари ватан ва халқ учун молу жонини тикдилар.

Соҳибқирон уларнинг ҳаммасини ардоқлади. Амир Худойдод, амир Жоку, амир Ики Темур, амир Сулаймоншох, амир Муаййад ва бошқаларни амир ул-умаро (бош қўмондон) даражасига кўтарди ва уларнинг барчасини туғ, ноғора, қимматбаҳо камар ва мол-мулклар билан тақдирлади. У баҳодирлик кўрсатган тадбиркорлар сипоҳийларини шундай ардоқладики, натижада шу Ватанда яшаётган ҳар бир кишида аскарликка ҳавас уйғотди.

Ғаним томонидан ўн икки минг отлиқдан кам қўшин қатнашганда амир ул-умаро, қирқ минг отлиқдан кам қўшин қатнашганда Амир Темурнинг ўғиллари ва набираларидан биронтаси, қирқ минг отлиқдан кўп қўшин билан курашганда Соҳибқироннинг ўзи жангга сардорлик қилган. Унинг фикрича, жангнинг қандай якунланиши кўпроқ сардорнинг саъйи ҳаракатига боғлиқ бўлган.

Соҳибқироннинг фикрича, ҳақиқий сардор ғаним лашкарини сергаклик билан кузатиб туради. Агарда қайси амир буйруқсиз юриш бошласа ва бошқалардан илгарилаб кетса, унга танбеҳ беради. Лашкарбоши душманнинг қай тарзда жангга кириб, чиқишини назардан қочирмайди. Сардор ғаниминг ўзи уруш бошламагунча жанг бошламайди. У ёвнинг жанг усулини кузатади. Улар қандай ҳужум қилишини, яъни, бир ҳамла билан орқага қайтадиларми ёки яна фурсат пойлаб қайта жангга кирадиларми кузатиб туради. Сардор қаттиқ зарба емай енгилгандек қочаётган қўшин ортидан қувмаслиги керак, негаким, бу ҳам ҳарбий ҳийлалардан бўлиб уларнинг ортида ғанимнинг кучли қўшини туради.

Қўшин сардори шундай сергак бўлиши кераккй, у ғаним сипоҳи саркардаларининг сони ва сифати ҳақида аниқ маълумот ола билиши, ўз қўшинига ҳам уларга тенг келадиган лашкар бошлиқларини қўя олиши керак. Сардор ғаним лашкарининг қайси қисми жангга кўпроқ уришаётганини ҳам назарда тутиши керак. Масалан, ўқчи, қилич чопувчи ёки найзадор кўпроқ жанг қилаётганини назарда тутиши лозим. Ғаним сипоҳини жанг майдонига аста-секин юборадими ёки ҳаммасини бирданига ҳужумга ташлайдими бу ҳам эътиборга олинмоғи керак. Жанг майдонига кириш ва ундан чиқиб кетиш мулоҳазалари пухта тайёрланса ҳам жанг муваффақият қозониши мумкин. Душманнинг ҳарбий ҳийласини ҳам сергаклик билан илғаш мумкин.

Соҳибқирон фикрича, сипоҳ, лашкарбошиси жанг олдида ва жанг давомида ўзини шундай тутиши кераккй, жанг вақтида қўрқувдан қўл-оёғи бўшашиб, саросимага тушмай сипоҳга мадад бўлувчи буйруқ бера олсин. Лашкарбоши ҳар бир сипоҳ қисмини уруш аслаҳаларидан бири деб билиши керак. Лашкарбоши қўшин қисмини худди ўқ-ёй, ойболта, қилич-гурзи, пичоқ ва ханжар каби билиб, ўз ўрнида ишлата билиши зарур. Ишбилармон лашкарбоши ўзи ва сипоҳ бўлакларини бир тандек кўриб, уларни қўл-оёғи, боши, кўкраги ва бошқа аъзоларини ишлатиб курашувчи бир паҳлавондек ҳисоблаши керак. Соҳибқироннинг қўшини бир паҳлавонга, қўшин қисмларини эса унинг таъна аъзоларига ўхшатиши унинг ҳарбий санъат устаси бўлганлигига яна бир ишорадир. Унинг назарида қўшин сардори ҳам худди шундай тушунчага эга бўлиши ва уларни ўз ўрнида ишлата билиши керак. Бундан ташқари қўшин сардори урушнинг барча жумбоқларини пухта билмоқлиги шарт. Тажрибали сардор ғаниминг нияти ва режаларини, қайси жанг усулини қўлламоқчи эканлигини аввалдан сезиб бу усулга тўсиқлик қила олади. У шошма-шошарлик қилмай аввал лашкарини ишга солади. Борди-ю лашкарбошининг ўзи қилич чопишга мажбур бўлса, у иложи борича ўзини ўлимдан сақлаши керак, чунки лашкарбошининг ўлими урдуга бадномлик келтиради, ҳатто ғаним лашкарининг ғалабасига сабаб бўлиши мумкин. Қўшин сардори ақл ва тадбиркорлик билан иш кўриши керак. Лашкарбоши тадбир қўллашда шошмаслиги, чораси йўқ ишга эса умуман йўл қўймаслиги керак.

Улуғ жаҳонгир Мағрибу Машриқда ғалаба яловини тикиб, ҳатто бирор марта ҳам енгилмаган. Соҳибқирон Амир Темурнинг йигирма етти давлатни бирлаштириб, етти иқлимда донғи овоза бўлган, ҳудуди жиҳатидан Искандар Зулқарнайн ёки араб халифалиги давлатидан ҳам йирик буюк давлатни барпо этиши ва унинг ўгитлари бизнинг нималарга қодирлигимизни, куч-қувватларимизни, имкониятимизни, миллий менталитетимизни кўрсатиб турибди. Амир Темур ва унинг юқорида зикр этилган сипоҳийлари жангларда йирик зафарлар қучдиларки, улар салтанатнинг юксалишига, демакки, ўзбек давлатчилиги равнақига муносиб ҳиссалар қўшдилар. Ватан учун жонини тиккан бундай улуғ инсонларнинг ҳаётини янада чуқур ўрганиш, уларнинг савобли ишларини давом эттириш, уларни номма-ном халққа янада ойдинроқ ёритиб бериш бизнинг муқаддас бурчимиздир.

Шоҳиста ЎЛЖАЕВА,
тарих фанлари номзоди.

Бугун шонли истиқлол туфайли нурафшон бўлган юртимизга ҳам Муборак Рамазони шариф яна ташриф буюрди. Халқимиз эрта тонгда саҳарликка туриб, мусулмон аҳли учун Оллоҳ фарз этган рўза тутишликнинг илк кунини бошлаб юборди. Шу муносабат билан мухбиримиз Мурод Калонхон ўғли Ўзбекистон мусулмонлари идораси раисининг ўринбосари хожи Абдураззоқ Юнус жаноблари билан суҳбатлашди.

•Марҳабо, ё шаҳро Рамазон!

– Ассалому алайкум! Тақсир, аввало Сизни, сиз орқали Ўзбекистон мусулмонлари идораси жамоасини бугундан бошланган Рамазони шариф билан муборакбод этамиз!

– Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим! Табригингиз учун раҳмат. Мен ҳам Сиз «Адолат» газетаси ходимларининг, қолаверса, газетангиз орқали барча ватандошларимизни юртимизга кириб келган Муборак Рамазони шариф ила идорамиз аҳли ва шахсан ўз номимдан чин қалбдан табриклайман!

– Энди, тақсир, рўза сўзининг луғавий маъноси ва унинг Оллоҳ фарз этганлиги хусусида бироз тўхталиб ўтсангиз.

– Рўза луғатда – «сави», яъни мутлоқ Ўзини тийиб, ушлаб туриш демакдир. Шариатда эса мукалаф–шариат ҳукмларини бажариш лозим бўлган киши – Аллоҳ таоло учун ва унинг розилигини топишни умид қилиб саҳардан то қуёш ботгунча қасду ният билан еб-ичиш ва жимъодан ўзини ушлаб туриши – рўзадир.

Маълумки, рўзанинг фарзини Қуръони карим, Пайғамбаримиз Муҳаммад (с.а.в.)нинг ҳадислари ва ижмоъ уммат билан собит бўлганлар. Бу ҳақда Аллоҳ таоло Қуръони каримнинг «Бақара» сураси, 183-оятида шундай марҳамат қиладилар:

«Эй мўминлар! Тақволи бўлишларингиз учун сизлардан илгари ўтганларга фарз қилингани каби сизларга ҳам саноқли кунларда рўза тутиш фарз қилинди».

Пайғамбаримиз Муҳаммад (с.а.в.) бир ҳадиси шарифларида марҳамат қилиб: «Кимки Рамазон ойида рўзанинг фарзлигига ишонган ва Аллоҳ таолонинг розилигини истаган ҳолда рўза тутса, унинг ўтган гуноҳлари кечирилади» – дедилар. Моҳи Рамазонни бутун Ислом олами ўзгача ажиб бир руҳ, ўзгача шукуҳ ила кутиб олади.

МУБОРАК ОЙ

Бундай улуғ кунларга кимлар етди, кимлар етаолмай армон ила ўтиб кетди. Аллоҳ таолога минг шукрким, диёримиз мусулмонлари бу кунларга тинч-осойишта етиб келдилар.

– Муборак Рамазон ойининг хосиятлари ҳақида ҳам гапириб берсангиз...

– Рамазони шариф тоат-ибодат, қут-барака, бахт-саодат ойидир. Шунинг билан бирга, иншоаллоҳ, бу ойда гуноҳлар ювилажак, тавбатазаррулар, чин ихлос ва эътиқод ила қилинган дуолар мустажоб бўлиб, қалблар таскин топажак.

Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом муборак ҳадисларида: «Агар умматларим Рамазон ойининг улар учун қанчалик шарофатли ва баракотли эканлигини билганларида эди, фақатгина шу бир ой эмас, балки йилнинг қолган ҳамма ойларида ҳам рўза бўлишини орзу қилган бўлур эдилар», – деб марҳамат қилганлар.

Яна шу билан бирга бу марҳамат ва мағфират ойида меҳр-мурувват, саховат, олийҳимматликлар кўпроқ қилинадиган ойдир. Муборак ойда кундузлари соим, кечалари қоим бўлишлик барчамизга насиб этсин.

Ҳар бир рўзадор киши фақатгина оч-ташна қолиши билан Аллоҳ таологa тақво қилган бўлмайди, балки барча ишда рўзадор ўта ҳушёр, бошқалар билан муомалада мулойимлик, ўз нафсининг хоҳишига қул бўлишдан қутулиб, унинг руҳи жасадига ҳокимлик қилади. Яна муҳтожларга, етим-есирларга, бева-бечораларга, беморларга ўзининг қалб қўри, меҳри тафти ила қараши даркор.

Рўзадорнинг рўзаси мукаммал бўлмоғи учун унинг ёлғон сўзлаши, бировларни иғво ва бўҳтон қилиши, нолойиқ сўзлар ила ўзгалар дилини оғритиши асло мумкин эмас. Бу борада пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом муборак ҳадисларида: «Қайси бир рўзадор одам ёлғон гапириш ва унга амал қилиш каби гуноҳларини тарк этмаса, ундай кишининг фақат ейиш-ичишинигина тарк этиб юришига Аллоҳ муҳтож эмас», – деб марҳамат қиладилар.

Рамазони шариф айни чоғда меҳр-мурувват ойи ҳамдир.

Бирор сабабга кўра аразлашган, гина-кудуратли таниш-билишлар ҳам бирбирларига қучоқ очадилар, ўзаро узр сўрашадилар. Билампзки, кечиримли ва меҳр-шафқатли бўлиш ҳар бир мусулмон учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

– Улуғ Рамазон ойида халқимизнинг ифторлик қилиш одати ҳам бор. Агар иложи бўлса шу хусусга оид мулоҳазаларингизни ҳам эшитсак.

– Ифторлик ҳам алоҳида эҳсон. Бас шундай экан, ўтказиладиган ифторликни оила иқтисодига зарар етказилмайдиган ҳолатда, ниҳоят даражада иқтисод ва тежамкорлик билан ўтказилиши мақсадга мувофиқ бўлиб, у шариатимиз руҳига ҳам мос тушади. Албатта, ифторлик жойлардаги имомхатиблар, маҳалла фаоллари ва оқсоқоллари ила бамаслаҳат ўтказилгани маъқул.

– Суҳбатимиз ниҳоясида халқимизни бир дуо қилсангиз.

– Яратган парвардигор юртимиздаги тинчлик ва осойишталикни бардавом айласин. Диёримиз бундан-да обод бўлсин, халқимиз бундан-да фаровон яшайдиган бўлсин. Дилларимиздаги меҳр-мурувват барқарорлик касб этаверсин, Омин!

Танлов

«ИСТИҚЛОЛ ТОНГИ» ҒОЛИБЛАРИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллигига бағишлаб ўтказилган «Истиқлол тонги» танлови ғолибларига мукофотлар топширилди.

– Ҳаётимизнинг барча соҳаларида бўлгани каби ижодкорларимиз ҳам Ўзбекистон Мустақиллигининг ўн йиллигига ўз совғалари билан келишди, – деди маросимда сўзга чиққан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси, Ўзбекистон қаҳрамони Абдулла Орипов. – Танловда иштирок этган асарларни [illegible]

Абдулла Орипов эътироф этганидек, [illegible]

Мазкур танлов жюриларига кўра, шеърий йўналишда шоир Муҳаммад Юсуфнинг «Сайланма» асари ғолиб деб топилди. Шоир Машраб Бобоев ва Икром Отамуродовлар иккинчи ўринни қўлга киритди.

Наср бўйича ёзувчи Тоғай Муроднинг «Бу дунёда ўлиб бўлмайди» асари биринчи мукофотга муносиб топилди. [illegible]

[illegible]

Мулоқот

ОТИНГ ЎЧСИН, ТЕРРОР

Тошкент Давлат Шарқшунослик институтида Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгаши ҳамкорлигида «Терроризм–XXI аср вабоси» мавзуида конференция ўтказилди.

Анжуманда терроризмнинг моҳияти ва унинг олдини олиш учун қилиниши зарур бўлган ишлар ҳақида фикр юритилди.

– Ўзбекистон ўз мустақиллигининг дастлабки йилларидаёқ [illegible] – деди Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Зуҳриддин Ҳусниддинов. – [illegible]

З. Ҳусниддинов [illegible]

[illegible]

Эътироф

УНИВЕРСИТЕТГА ЧОРАК АСР

Нукусда Бердақ номидаги қорақалпоқ давлат университетининг йигирма беш йиллиги нишонланди.

Беш минг нафардан зиёд талаба билим олаётган университет бугунги кунда Ўзбекистондаги олий ўқув юртлари орасида ўзининг муносиб ўрнига эга. Мазкур даргоҳда 500 нафардан зиёд ўқитувчи меҳнат қилмоқда. Улардан 200 нафардан зиёди фан номзодлари ва доцентлар, докторлар ва профессорлардир. Университетда 25 нафар аспирант 10 нафар докторант илмий иш олиб бормоқда.

[illegible] мамлакатлари олий ўқув юртларида таълим олмоқда.

«Туркистон-пресс».

ТАҚВИМ

Рамазон	ноябр декабр	ҳафта кунлари	саҳарлик тугаши	ифтор вақти	қайд учун
1	16	ЖУМА	5:28	17:07	
2	17	шанба	5:29	17:06	
3	18	якшанба	5:31	17:05	
4	19	душанба	5:32	17:04	
5	20	сешанба	5:33	17:04	
6	21	чоршанба	5:34	17:03	
7	22	пайшанба	5:35	17:02	
8	23	ЖУМА	5:36	17:02	
9	24	шанба	5:38	17:01	
10	25	якшанба	5:39	17:01	
11	26	душанба	5:40	17:00	
12	27	сешанба	5:41	17:00	
13	28	чоршанба	5:42	16:59	
14	29	пайшанба	5:43	16:59	
15	30	ЖУМА	5:44	16:59	
16	1	шанба	5:45	16:58	
17	2	якшанба	5:46	16:58	
18	3	душанба	5:47	16:58	
19	4	сешанба	5:48	16:58	
20	5	чоршанба	5:49	16:58	
21	6	пайшанба	5:50	16:58	
22	7	ЖУМА	5:51	16:57	
23	8	шанба	5:52	16:57	
24	9	якшанба	5:53	16:57	
25	10	душанба	5:54	16:57	
26	11	сешанба	5:55	16:58	
27	12	чоршанба	5:56	16:58	
28	13	пайшанба	5:56	16:58	
29	14	ЖУМА	5:57	16:58	
30	15	шанба	5:58	16:58	

Тошкент вақти билан тафовут (дақиқа ҳисобида)
Аввал: Андижон—12, Наманган—10, Фарғона—10, Ўш—13.
Кейин: Бухоро +21, Гулистон +3, Жиззах+6, Навоий+19, Нукус +39 Самарқанд +9, Термиз +15, Урганч +33, Қарши +18.

• Рамазон... Бу муборак ой барча мусулмонлар учун азиз ва муқаддасдир. Зеро, ўн тўрт асрдан буён башарият оламини ҳидоят учун даъват этиб келаётган Қуръони Карим ушбу ойда нозил бўлган. Унинг илоҳий кўрсатмаларига амал қилганлар албатта икки дунё бахтига мушарраф бўладилар.

* * *

• Рўза... Унинг фазилатларини баён этиш учун фасоҳат ва балоғат аҳлларининг қаламлари ҳам ожизлик қилади. У шундай беназир ибодатлар сирасига кирадики, унинг замирида инсоннинг иродасини мустаҳкамлаш, уни руҳан ва ахлоқан тарбия этиш, сабру қаноатга ўргатиш, нафсоний ва шаҳвоний хою ҳавасларга чек қўябилишга одатлантириш каби ғоялар яширинган.

НЕ КЕРАК?

Бир гулга бир дилдан дунё керакдир,
Бир дилга битта гул танҳо керакдир.
Бир элга меҳрдан дарё керакдир,
Меҳр гар бўлмаса, итоб на керак?

Тириклик бир азиз неъматдир азал,
Ўткармоқ жойиздир покиза, гўзал,
Насимлар наводир, япроқлар – ғазал,
Балоғат базмида шароб на керак!

Сийму зар ҳавоси рангларингдадир,
Не ҳасрат томоғинг, танглайингдадир?
Эй инсон, ҳисобинг манглайингдадир,
Бунчалар ҳисобу китоб на керак?

Садоқат дарсидан хабар бўлмаса,
Фаросат аҳлидан назар бўлмаса,
Кўнглида ҳаёдан асар бўлмаса,
Ул ҳусни жамолга ҳижоб на керак?

Сув уза ярқ этган шуъладир умринг,
Осилган омонат тугмадир умринг,
Магар Ҳақ йўлида ўтмади умринг,
Сени бу чулғаган сароб на керак?

Илғагил дунёдан мунлуғ куйингни,
Энг аввал супургил кўнгил уйингни,
Саволу жавоб эт ҳар бир кунингни,
Саволинг бўлмаса, жавоб на керак?

Сирожиддин САЙИИД.

– Ойи, қаранг, анави одам ичиб олиб, балчиқда ётибди-я! Уят-э!
– Вой шўрим, танимадингми, ўзингни дадангку!

Қиз узатмоқчи бўлган ота ўйлари.
Абдурасил ҲАКИМОВ чизган расм.

Мулоҳаза

ҒУГУРТНИ ТЕЖАЙМИЗ, ГАЗНИ-ЧИ?

Бундан салкам бир йил муқаддам ташкил этилган «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ўз олдига республикамизда 1991 йилга қадар қурилган кўп қаватли турар-жой биноларини 2006 йилгача мукаммал таъмирдан чиқариш вазифасини қўйган эди. Агентлик шу кунгача 942 та кўп қаватли турар-жой биносини таъмирдан чиқарди.

– Жорий йил Ҳозиригача яна 200 та уйнинг таъмирини тугатиш ниятидамиз, – деди «Ўзкоммунхизмат» агентлиги раҳбарининг биринчи ўринбосари Ҳусан Ниғматов «Туркистон-пресс» мухбирига.

– Зиммамизга юкланган вазифаларни бажариш учун қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўраяпмиз. Аҳолини табиий ва суюлтирилган газ билан мунтазам таъминлаш, коммунал хизматни ислоҳ қилиш, минтақалараро сув қувурлари ва коммунал газ сотиш тармоқларидан фойдаланиш, аҳолига коммунал хизмати кўрсатиш, уни совуқ сув, иссиқ сув, иситиш тармоқлари ва канализация билан таъминлаш, уй-жойларни таъмирлаш ҳамда аҳоли яшаш жойларини тоза сақлаш ишларини ҳам анча жонлантириб юбордик.

Ҳ. Ниғматовнинг айтишича, коммунал хизмат кўрсатиш борасида ҳам муайян ислоҳотлар ўтказилмоқда. Хусусан, 2000 йилдан бошлаб маҳаллаларда уй-жой коммунал ширкатлари жорий [illegible]

[illegible] юмушимиз ҳам ортиб боради, – дея суҳбатни давом эттирди «Ўзкоммунхизмат» агентлиги раҳбари ўринбосари Қодиржон Комилов. – Чунки аҳоли томонидан гоҳ иссиқ, гоҳ совуқ сувнинг йўқлигидан, баъзан эса уйнинг совуқлигидан шикоятлар кўпаяди. Кейинги пайтларда газ билан таъминлашда айрим узилишлар бўлаётгани тўғрисида ҳам гап-сўзлар чиқиб қолди. Тўғри, сентябр ойида бирдан тушган совуқ бизни бироз шоshiриб қўйди. Баъзи жойларда газ пасайиши, ҳатто ўчиб қолиш ҳоллари ҳам бўлди. Бироқ тезда аҳволни ўнгладик. Дарҳол махсус гуруҳлар тузиб, аҳолига газ етказиб бериш бўйича тегишли чоралар кўрдик. Хўш, нима сабабдан шундай бўлди! Бунга ким айбдор? Ўз камчиликларимиздан кўз юммаган ҳолда шуни айтишим керакки, айб аввало истеъмолчиларимизнинг ўзларида. Гап шундаки сал совуқ тушиши билан аксарият хонадон эгалари уйларини газ ёқиб иситадилар. Таассуфки, кўпгина хонадон соҳиблари гугуртни тежаш мақсадида бебаҳо бойлигимиз бўлган газни [illegible] берган экан, деб бу бойликларни ўйламай-нетмай исроф қилаверишимиз инсофдан эмас. Афсуски, ҳамма ҳам буни тушунишни, газни, сувни инсоф билан ишлатишни истамайди. Аксарият хонадонларга кирсангиз беҳудага шариллаб оқиб ётган сувни, заруратсиз ловуллаб ёниб турган газни кўрасиз.

Қ. Комиловнинг таъкидлашича, коммунал хизмат агентлиги бундай исрофгарчиликнинг олдини олиш чораларини кўрмоқда. Бунинг учун аввало барча хонадонларни газ ҳисоблагич асбоблари билан таъминлаш зарур. Ҳозир бу борада иш олиб борилмоқда. Афсуски, бугунги кунгача республикамиздаги хонадонларнинг атиги 6 фоизигагина газ ҳисоблагич асбоблари ўрнатилган. Турган гапки, бу жуда кам. Бунинг ўзига яраша сабаблари бор. Аввало шуки, газ ҳисоблагич асбоблари етишмайди. Ҳукуматимизнинг 280-қарорига биноан республикадаги барча хонадонлар 2004 йилгача газ ҳисоблагич асбоблари билан тўла таъминланиши лозим. Бунинг учун рес[illegible] ҳисоблагич асбоблари ишлаб чиқарувчи атиги тўртта қўшма корхона фаолият кўрсатиб турибди.

– Газнинг беҳуда исроф бўлмаслиги ва аҳолини газ билан мунтазам таъминлаш учун, биринчи навбатда, газ қувурлари соз бўлиши керак, – деди Қ. Комилов. – Биз буни ҳеч қачон эътибордан қочирмаймиз. Тасарруфимиздаги мавжуд газ қувурлари аҳволини ўрганиб чиқдик. Биласизки, Тошкент шаҳрига газ илк марта бундан 45 йил бурун келтирилган эди. Кўп жойларда ўша кезлари тортилган газ қувурлари ҳали ҳам ишлаб турибди. Ҳозир умумий узунлиги 1000 километр атрофида бўлган таъмирталаб газ қувурлари мавжуд. Биз ўз имкониятимиздан келиб чиқиб, ҳар йили 200-250 километр атрофида газ қувурларини алмаштирмоқдамиз. Шу кунда республикамизда ҳаммаси бўлиб 104 минг километр узунликда газ қувури бўлса, шунинг 53 минг километри бизнинг тасарруфимизда. Яқинда яна 21 минг километр узунликдаги газ қувурларини ўз тасаррруфимизга олдик. Уларнинг аҳволини ўрганиш натижасида маълум бўлдики, бу қувурларнинг 3000 километри яроқсиз ҳолга келиб қолган. Айни [illegible]

УВОЛДАН ҚЎРҚИНГ

«Ер, сув, ҳаво, оловни асраш қоидаларини бузган киши, 400 қамчи уриш жазосига маҳкумдир.
«Авесто» китобидан

Биз ақлли инсонлар, ўзимизга хизмат қилаётган минглаб неъматлар ҳақида негадир чуқурроқ ўйлаб кўрмаймиз. Ризқ-рўзимиз бўлган 1001 хил нознеъматлар ҳақида қўятурайлигу, оддийгина газни олайлик. Аллоҳнинг, саҳий табиатнинг инсонга кўрсатган инояти, ҳимматику! Қўл билан, илм билан, буйруқ билан сувни ҳам, газни ҳам, бошқа неъматларни ҳам яратиб бўлмайди.

Она ернинг икки минг уч минг метр чуқурлигидан катта меҳнат билан қазиб олиниб, бошқа жисмлардан тозаланиб, минглаб, миллионлаб метр қувурлар орқали уйимизгача келтириб берилаётган газнинг нархи ҳукуматга қанчалар қимматга тушишини билсангиз эди...

Газ – оғирингизни енгил, мушкулингизни осон қилади. «Зангори олов» ёниб турса, кўнглимиз равшан, ош-овқатимиз вақтида пишади, қишда уйимиз исийди, қўлимиз қора бўлмайди. Лекин биз ношукур бандалар ана шундай бебаҳо бойлик – беминнат дастёрни, имтиёзли оловни керак бўлмаган вақтда ҳам ёқиб қўяверамиз. Ёзнинг жазирама иссиқ кунларида ҳам газни ўчиришга эринган, туни билан ёниқ қолдирган, тўғрироғи бир дона гугурт чўпни аяб, газни увол қилган одамлар нега гуноҳдан қўрқмайдилар? Нега?

Олимларнинг айтишича, ернинг бир, икки минг метр чуқурлигидаги газ захиралари (запаслар) тугаб бораяпти. Энди ернинг янада чуқуррок қисмидан газ излашга тўғри келаяпти. Халқимизда «Нимани хор қилсанг, шунга зор бўласан» деган доно гап бор. Биз кўп неъматларни хор қилдик ва касрига учрадик. Дунёда тугамайдиган нарсанинг ўзи йўқ. Бугун уволдан қўрқмасак, газни ўғирлаб ёқсак, увол қилсак, эртага ҳолимиз нима кечади?

Биз тонналаб газни беҳуда ёқиб юборяпмиз. Ҳар бир мавсум учун ҳисоб-китоб қилинган газни муддатидан олдин тугатиб боряпмиз. Ва сарфланган газни бор-йўғи ўндан бир бўлагига ҳақ тўлаяпмиз, холос.

Ҳа, ер, сув, ҳаво сингари оловни ҳам асраш қоидаларини билмаяпмиз. Лекин, бизни ҳеч ким «қамчиламайди». Барибир гуноҳимизни Аллоҳ билиб, кўриб турибди. [illegible]

[illegible]

Санъат МАҲМУДОВА.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Д. К. КИРГИЗБОЕВ (бўлим мудири), Р. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.
Навбатчи – Илҳом СИДДИҚОВ
Саҳифаловчи – Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г– 3036, ҳажми–2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А–2. Газета IBM компьютерида терилди.

Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти–20.00. Босишга топширилди 20.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.